

národní
úložiště
šedé
literatury

Výroční zpráva Národního ústavu pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků 2016

NÚV
2017

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-373494>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 24.03.2018

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Zpráva

výroční zpráva národního ústavu pro vzdělávání, školského poradenského zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

NÚV 2016

Zpráva

výroční zpráva národního ústavu pro vzdělávání, školského poradenského zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

NÚV 2016

NÚV

PRÁVNÍ FORMA

Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV) je přímo řízenou organizací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

POSLÁNÍ

Základním posláním NÚV je všestranně pomáhat rozvoji všeobecného, odborného, uměleckého a jazykového vzdělávání a podporovat školy v oblasti pedagogicko-psychologického, výchovného a kariérového poradenství a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

VÝCHODISKA

Rozhodujícím rámcem pro činnost NÚV je členství České republiky v Evropské unii. Výchozími dokumenty jsou Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha) z roku 2000 a Strategie celoživotního učení v ČR schválená v roce 2007. Činnost NÚV rovněž reflektuje hlavní směry Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020.

KONTAKTNÍ ÚDAJE

www.nuv.cz

Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10

(DIČ) IČ: (CZ)00022179

identifikátor datové schránky: tndzx7x

Historie NÚV

NÚV vznikl 1. července 2011 sloučením Národního ústavu odborného vzdělávání (NÚOV), Výzkumného ústavu pedagogického v Praze (VÚP) a Institutu pedagogicko-psychologického poradenství ČR (IPPP ČR). Jeho historie sahá až do roku 1945, kdy byl ustanoven vznik Výzkumného ústavu pedagogického Jana Amose Komenského v Praze. Základ pro pozdější NÚOV byl položen v roce 1950 vznikem Studijního a informačního střediska pro hospodářské nauky odborných škol, jehož cílem byla podpora výuky na ekonomických a dalších odborných školách. Nejmladší z původně samostatných organizací, IPPP ČR, zahájila svoji činnost v roce 1994. Prvního října 2013 se součástí NÚV stalo Národní informační centrum pro mládež (NICM).

Vedení NÚV

HELENA ÚLOVCOVÁ – POVĚŘENA ŘÍZENÍM NÚV

Helena Úlovcová absolvovala Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, kde dokončila také postgraduální studium sociologie. V NÚV je zaměstnána od roku 1993. Zabývá se především problematikou kvalifikací, dalšího vzdělávání, procesů uznávání výsledků předchozího učení a informační podporou služeb kariérového poradenství.

Spolupracovala na projektech PHARE orientovaných na uplatnění absolventů škol a na projektech OECD a OECD VET Review. Byla spoluřešitelkou projektu MPSV Nerovnosti v šancích na vzdělání. Podílela se na řízení projektu VIP Kariéra II a UNIV 3. Od roku 2004 je členkou řídicího výboru ETF v Turíně, od roku 2005 zastupuje ČR na poradách vrchních ředitelů pro odborné vzdělávání (DGV) členských zemí EU.

Od roku 2002 byla náměstkyní ředitele NÚV. V červnu 2015 byla pověřena řízením NÚV.

HELENA MARINKOVÁ – NÁMĚSTKYNĚ

Helena Marinková vystudovala Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, učitelské zaměření oboru pedagogika – český jazyk a literatura. V roce 1998 ukončila doktorské studium v oboru pedagogika na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Profesionální dráhu zahájila na středním odborném učilišti, kde pracovala v různých pozicích (vychovatelka, učitelka, zástupkyně ředitele). Od roku 1997 pracuje v NÚV – nejprve v oddělení všeobecně vzdělávacích předmětů, kde garantovala střední pedagogické školy a vyšší odborné školy s pedagogickým zaměřením, později se zaměřila na oblast dalšího vzdělávání a zejména uznávání výsledků předchozího učení. V pozici obsahové manažerky se podílela na realizaci všech projektů UNIV podporujících rozvoj dalšího vzdělávání na středních odborných školách.

V čele sekce pro všeobecné vzdělávání stála v roce 2016 Helena Marinková.

RENÁTA DRÁBOVÁ – NÁMĚSTKYNĚ

Absolvovala Pedagogickou fakultu UK, učitelství český jazyk – občanská nauka. Začínala jako učitelka na základní škole, od roku 1993 působila na Soukromém gymnasiu Josefa Škvoreckého, poslední tři roky jako ředitelka. V roce 2005 nastoupila do Národního ústavu pro odborné vzdělávání jako vedoucí oddělení Státního těsnopisného ústavu. Po reorganizaci ústavu pracovala v oddělení pro rozvoj a správu NSK. Působila v projektu Nová závěrečná zkouška a rovněž jako garantka pro oblast veřejné správy v projektu NSK2. Podílela se na řešení projektu UNIV3 podporujícího rozvoj dalšího vzdělávání na středních odborných školách, nejprve jako organizační manažerka, poté i jako hlavní manažerka.

Vedením sekce pro analýzy, kvalifikace a odborné vzdělávání byla v roce 2016 pověřena Renáta Drábová.

JANA ZAPLETALOVÁ – NÁMĚSTKYNĚ

Jana Zapletalová vystudovala Filozofickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně. Dvanáct let pracovala jako školní psycholožka na střední škole, dále v pedagogicko-psychologickém poradenství. Je předsedkyní Asociace školní psychologie SR a ČR, pracovala také jako předsedkyně Unie psychologických asociací ČR. Od roku 2005 řídila Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR. Náměstkyní ředitele NÚV a vedoucí sekce pro podporu rovných příležitostí ve vzdělávání, školní a školské poradenské služby, prevenci a institucionální výchovu je od roku 2014. Je autorkou a spoluautorkou řady knih, z těch posledních je to zejména S. Štech, J. Zapletalová: Úvod do školní psychologie, Portál 2013. Podílela se na tvorbě a řešení řady projektů orientovaných především na zavedení školních poradenských služeb do škol: VIP-Kariéra, RŠPP-VIP II, RAMPS-VIP III.

Sekci pro pedagogicko-psychologické poradenství, prevenci a institucionální výchovu řídila v roce 2016 Jana Zapletalová.

Organizační struktura

ŘEDITELSTVÍ ÚSTAVU

Ředitel ústavu
Kancelář ředitele
Interní auditor
Tisková mluvčí
Personální oddělení
Oddělení projektová kancelář

SEKCE PRO VŠEOBECNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Sekretariát sekce
Oddělení pro koncepci kurikula, kvalitu a hodnocení ve vzdělávání
– Referát pro kvalitu a hodnocení ve vzdělávání
– Referát pro společné vzdělávání
Oddělení pro matematické, přírodovědné a digitální vzdělávání
– Referát pro správu a rozvoj Metodického portálu [RVPCZ](#)
Oddělení pro jazykové, společenskovední a umělecké vzdělávání
– Referát Čeština pro cizince
Oddělení pro komunikaci s veřejností a publikační činnost

SEKCE PRO ANALÝZY, KVALIFIKACE A ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Sekretariát sekce
Oddělení pro analýzy trhu práce a vzdělávání
Oddělení pro rozvoj a správu Národní soustavy kvalifikací
Oddělení pro další vzdělávání a uznávání
Oddělení pro kurikulum odborného vzdělávání
– Referát CEFIF
– Referát Státní těsnopisný ústav
Oddělení Národního informačního centra pro mládež (NICM)
Oddělení pro mezinárodní spolupráci

SEKCE PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÉHO PORADENSTVÍ, PREVENCE A INSTITUCIONÁLNÍ VÝCHOVY

Sekretariát sekce
Oddělení Školské poradenské zařízení
Oddělení pro tvorbu diagnostických a intervenčních nástrojů
Oddělení pro rovné příležitosti ve vzdělávání, školské a školní poradenské služby
Oddělení pro ústavní a ochrannou výchovu a prevenci rizikového chování
– Referát pro certifikace programů primární prevence
Oddělení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
Revizní pracoviště pro oblast školských poradenských služeb

SEKCE EKONOMICKÁ

Sekretariát sekce
Oddělení finanční účtárny
Oddělení mzdové účtárny
Oddělení ICT
Oddělení veřejných zakázek
Oddělení hospodářské činnosti
Oddělení finančních manažerů OP VV a OPZ

Ekonomicko-administrativní údaje

	2013	2014	2015	2016
POČET ZAMĚSTNANCŮ CELKEM	243	243	214	187
VČETNĚ PROJEKTŮ ESF				
V HLAVNÍ ČINNOSTI	243	243	214	187
V JINÉ ČINNOSTI	0	0	0	0
VÝNOSY A NÁKLADY CELKEM VČETNĚ PROJEKTŮ ESF (V TIS. KČ)				
VÝNOSY	550 375,57	516 568,59	351 380,79	225 221,98
NÁKLADY	549 748,39	515 174,97	349 526,23	222 075,95
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK	627,18	1 393,62	1 854,56	3 146,03
HLAVNÍ ČINNOST CELKEM VČETNĚ PROJEKTŮ ESF (V TIS. KČ)				
VÝNOSY	549 328,32	515 531,72	350 480,95	224 265,20
NÁKLADY	548 705,93	514 296,16	348 717,01	221 256,99
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK	622,39	1 235,56	1 763,94	3 008,21
JINÁ ČINNOST (V TIS. KČ)				
VÝNOSY	1 047,25	1 036,88	899,84	956,79
NÁKLADY	1 042,46	878,81	809,22	818,97
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK	4,79	158,06	90,62	137,82

Personální agenda, řízení lidských zdrojů

V roce 2016 pracovalo v NÚV 179 kmenových zaměstnanců – 131 žen a 48 mužů. V průběhu roku nově nastoupilo 17 zaměstnanců. Věkový průměr všech zaměstnanců činil 44,45 roku.

Struktura zaměstnanců podle kvalifikace

	MUŽI	ŽENY	CELKEM
VĚDECKÁ HODNOST	8	22	30
VYSOKOŠKOLSKÉ VZDĚLÁNÍ	29	83	112
VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ	3	0	3
MATURITNÍ VZDĚLÁNÍ	6	22	28
STŘEDNÍ ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ	2	3	5
ZÁKLADNÍ VZDĚLÁNÍ	0	1	1
CELKEM	48	131	179

Struktura zaměstnanců podle typu

	MUŽI	ŽENY	CELKEM
MANAŽEŘI / MANAŽERKY (VEDOUCÍ)	6	23	29
ODBORNÍ (VĚDA A VÝZKUM)	34	68	102
ODBORNÍ (FINANČNÍ, MZDOVÉ, PERSONÁLNÍ)	1	22	23
SERVISNÍ (ASISTENTKY, IT, THP, DĚLNICKÉ PROFESE)	7	18	25
CELKEM	48	131	179

Primárním cílem personální politiky NÚV je udržení schopných a zkušených zaměstnanců a současně získávání nových kvalifikovaných zaměstnanců na uvolněné či nově vzniklé pozice. NÚV také poskytuje pracovní příležitost pro začínající zaměstnance či absolventy, kteří na pracovní trh teprve vstupují. NÚV se snaží pracovníky vhodně motivovat a pečovat o jejich profesní i osobní růst, profesionalitu a odbornost. Management NÚV vytváří příznivé pracovní podmínky pro všechny zaměstnance, posiluje kolegiální a loajální vůči NÚV a podporuje tvůrčí a přátelskou pracovní atmosféru.

Zaměstnanci NÚV se vzdělávali v oblasti zákonných školení týkajících se především legislativních norem a jejich změn. Velmi užitečnou součástí vzdělávacích aktivit v roce 2016 byly rovněž odborné informační semináře vedené samotnými pracovníky NÚV. V průběhu roku se odborní zaměstnanci rozvíjeli i prostřednictvím aktivní účasti na nejrozličnějších českých i mezinárodních odborných konferencích, workshopech a specializovaných seminářích.

SPOLEČNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Společné vzdělávání v předškolním, základním a středním vzdělávání

V roce 2016 v rámci úkolu probíhala intenzivní metodická podpora k upravenému RVP PV a RVP ZV. Úprava RVP vychází ze zákona č. 82/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další předpisy. Rovněž respektuje obsah vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Základem metodické podpory bylo vytvoření digitálního prostředí na Metodickém portálu, tzv. Průvodce upraveným RVP PV a RVP ZV <http://www.rvp.cz/>. Toto prostředí nabízí nejen metodické texty, materiály a návody pro práci s dětmi/žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ale rovněž provází uživatele postupnými úpravami ŠVP, odkazuje na aktuální informace z oblasti společného vzdělávání. Metodická podpora byla také realizována v rámci konzultačního centra NÚV, a to nejen formou písemných, ale také telefonických dotazů. V průběhu roku 2016 proběhlo mnoho vzdělávacích seminářů pro oblast PV, ZV i SV. V rámci úkolu bylo zahájeno řešení zadání MŠMT na zpracování metodik týkajících se výuky českého znakového jazyka pro žáky, kteří nevládají vnímat český jazyk sluchem, výuky anglického jazyka jako třetího jazyka (možné úpravy obsahu a výstupů, metody práce), výuky českého jazyka jako cizího (druhého) jazyka u žáků se sluchovým postižením. Okamžitá podpora učitelů vyučujících žáky se sluchovým postižením „jazyky“ byla realizována zpracováním metodických textů na Metodickém portálu. Následně byla navázána komunikace se školami zřízenými podle § 16 odst. 9 ŠZ pro žáky se sluchovým postižením, s pedagogy vysokých škol, s asociacemi a se sdruženími ve vzdělávání žáků se SP o podobě metodických materiálů (dotazníkové šetření na toto téma je ve spolupráci s ČŠI v přípravě). Odborníci z oblasti vzdělávání žáků se sluchovým postižením zpracovali koncepce metodik pro výuku předmětů vycházejících ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace pro žáky se sluchovým postižením, které budou postupně plněny.

průvodce upravenými RVP

podpora žáků se sluchovým postižením

Podpora škol a školských poradenských zařízení formou linky „společné vzdělávání“

V průběhu roku 2016 měli zájemci k dispozici telefonní linku a e-mailovou adresu spolecnevzdelavani@nuv.cz, které sloužily tazatelům z řad pedagogických a poradenských pracovníků v oblasti zavádění principů společného vzdělávání. Obě linky vyřešily tisíce dotazů, konkrétních případů a postupů, které souvisely s nastavováním všech stupňů a druhů podpůrných opatření pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami.

Linka přispěla ke snížení napětí pedagogických a poradenských pracovníků v souvislosti se zaváděnými úpravami postupů do vzdělávání, pomohla řešit nové postupy a současně přinášela pro NÚV a MŠMT důležité zpětnovazební informace o stavu a průběhu zavádění společného vzdělávání.

Revizní pracoviště

Revizní pracoviště pro oblast školských poradenských služeb v souladu se školským zákonem je oddělením sekce 3 NÚV a je právníkou osobou zřízenou a pověřenou ministerstvem školství s účinností od 1. září 2016. Oddělení se zabývá řešením žádostí o revize výstupů školských poradenských zařízení – zprávy z vyšetření a doporučení pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. V září 2016 se uskutečnilo celostátní setkání externích revizních pracovníků z celé ČR, v říjnu se v Praze konalo jednání dalších spolupracovníků revizního pracoviště z akademické sféry. Od 1. 9. 2016 do 31. 12. 2016 revizní pracoviště přijalo 10 žádostí o revizi.

první desítka žádostí o revize

Analýza zapojení asistenta pedagoga

Šetření se zaměřilo na přidělování podpůrného opatření asistent pedagoga do 1. 9. 2016 a následně po tomto období, kdy vedle asistenta pedagoga mohl působit další pedagogický pracovník. Provedlo se dotazníkové šetření pro ředitele běžných základních škol a ředitele škol zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona, které bylo obohaceno o pracovní jednání, na němž byli přítomni i pedagogičtí pracovníci školských poradenských zařízení. Byla formulována obecná doporučení k problematice asistenta pedagoga v systému podpůrných opatření, která budou podkladem pro metodická doporučení pro zajišťování personální podpory ve výuce.

Poradenské služby pro klienty se zrakovým a sluchovým postižením

Byla realizována analýza poskytování poradenských služeb v SPC zaměřených na žáky se zrakovým a sluchovým postižením, zaměřená na poskytování podpůrných opatření, na služby asistentů pedagoga, využívání speciálně pedagogické péče, na služby tlumočnicků do českého znakového jazyka a na další témata spojená se společným vzděláváním těchto žáků a s péčí těchto druhů SPC. Šetření mělo formu dotazníkového šetření a bylo doplněno o informace ze setkání pracovních skupin zaměřených na dané oblasti péče. V pracovní skupině pro problematiku žáků se sluchovým postižením byly dále specifikovány aktuální problémy, které jsou spojeny s absencí metodických dokumentů pro práci s těmito žáky ve školách. Se zástupci ASNEP bylo dohodnuto vytvoření metodik pro asistenty pedagoga pro žáky se sluchovým postižením (zvláště pro AP pro žáky nedoslýchavé a neslyšící, neboť jsou zde patrné diference) a pro tlumočníky. Vytvoření metodik vyplývá především z potřeb respektování specifik těchto žáků a ze specifických požadavků na asistenty pedagoga / tlumočníky. Obdobně byly vyhodnoceny závěry šetření pro SPC zaměřené na zrakové postižení, specificky se objevil požadavek na zpřesnění podpůrných opatření pro děti s poruchami binokulárního vidění. V roce 2017 budou pokračovat šetření jednotlivých druhů SPC v regionech v souladu s Národním plánem podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020.

metodiky pro asistenty pedagoga pro žáky se sluchovým postižením

Zpracování nových kazuistických dat z longitudinálního výzkumu nadaných žáků získaných v roce 2015

Na základě 27 kazuistik průběžně sledovaných intelektově mimořádně nadaných žáků byla vytvořena stručná analytická zpráva zaměřená na vzdělávací opatření, která byla u těchto žáků v rámci formálního vzdělávání uplatňována pro podporu jejich nadání. Přestože se nejednalo o reprezentativní soubor, přinesla některé zajímavé výsledky – například na nižším stupni gymnázia se podle IVP vzdělávalo podstatně nižší procento těchto žáků než na základní škole a na vyšším stupni gymnázia, totéž platilo i pro uplatnění obohacování vzdělávacího obsahu.

Vytvoření metodiky zaměřené na péči o (mimořádně) nadané s Aspergerovým syndromem

Ve spolupráci s krajskými koordinátorkami pro péči o děti a žáky s PAS a několika pedagogickými pracovníky působícími v oblasti péče o nadané byla vytvořena metodická příručka zaměřená na péči o (mimořádně) nadané s poruchami autistického spektra, která je určena zejména pedagogům škol, kteří se s takovými dětmi a žáky setkávají poprvé.

Koordinace a metodické vedení koordinátorů péče o nadané

Proběhla čtyři dvoudenní setkání krajských koordinátorů péče o nadané z pedagogicko-psychologických poraden (leden, duben, září a listopad); byla věnována vždy jejich dalšímu vzdělávání a aktuálním tématům z oblasti poradenské péče a vzdělávání této

skupiny dětí, žáků a studentů. Největší pozornost se věnovala uplatnění podpůrných opatření pro děti, žáky a studenty nadané a mimořádně nadané. Byly zpracovány metodické dokumenty k uplatňování podpůrných opatření u této skupiny a také metodický dokument k využívání učebnic a speciálních pomůcek pro nadané a mimořádně nadané. Koordinátoři rovněž aktualizovali některé z kazuistik žáků sledovaných v rámci longitudinálního výzkumu intelektově mimořádně nadaných žáků.

Příprava systémového řešení poradenské péče o žáky-cizince, metodická podpora poradenských pracovníků školských poradenských zařízení (PPP, SPC)

Cílem úkolu je přispět ke zvyšování kvality poradenských služeb v oblasti péče o děti, žáky a studenty z odlišného kulturního prostředí a o žáky-cizince. Pracovní skupina zpracovávala informace o způsobech poskytování poradenských služeb, o průběhu práce v poradenském systému ve školství se žákem-cizincem. Věnovala se tématům zajištění poradenských postupů, spolupráci s tlumočnickem z řad profesionálů i členů širší rodiny klienta. Věnovala se problematickým okruhům otázek spojených s potřebou posouzení úrovně jazykových kompetencí žáků. V průběhu roku 2016 byl sestaven prvotní informační materiál pro zákonného zástupce klienta a zletilého klienta, žáka-cizince, o poskytovaných poradenských službách pedagogicko-psychologickou poradnou. Proběhl seminář pro členy pracovní skupiny k diagnostickým materiálům pro žáky-cizince. Byla rozpracována metodika pro práci se žákem-cizincem pro pracovníky školských poradenských zařízení, zaměřená na specifika práce se žáky-cizinci, poskytování poradenských služeb, na roli tlumočnicka při poskytování služeb, diagnostické nástroje s možností využití dynamické diagnostiky. V neposlední řadě byly připraveny podklady pro tvorbu informační databáze v rámci jednotlivých krajů a regionů pro poradenská zařízení a v závěru roku 2016 byla navázána spolupráce s dalšími institucemi a organizacemi zabývajícími se péčí o cizince v České republice (NIDV, META).

Komparativní výzkum výuky matematiky u žáků 1.–5. ročníku ZŠ z pohledu psychodidaktiky a kvality výstupů matematické gramotnosti

V roce 2016 pokračovala výzkumná šetření ke komparaci výuky matematiky u žáků 1.–5. tříd ZŠ podle metody prof. M. Hejného a výuky matematiky podle standardních učebních textů klasickými metodami. Cílem je popsat didaktické a psychodidaktické parametry výuky matematiky na 1. stupni ZŠ, na základě pořízených videonahrávek vyučovacích hodin provést analýzu efektivity výuky matematiky na 1. stupni ZŠ, s důrazem na porovnání většinou realizované, tzv. „klasické“ výuky a výuky podle metody prof. Hejného. Pro realizaci úkolu byla sestavena odborná pracovní skupina ve spolupráci s PedF UK, s katedrou pedagogické psychologie, která je složená z psychologů, psychodidaktiků, didaktiků matematiky, statistiky. Z analýzy dat získaných z výsledků mezinárodních i národních soutěží, realizovaných plošných národních šetření a z vyhodnocení kvantitativní části výzkumu ukázala, že tyto soubory výsledků k úrovni matematických schopností žáků jsou pro projekt z různých příčin nedostačující. Za největší překážku je třeba označit absenci databáze k historii realizace výuky matematiky na jednotlivých školách.

Byla dokončena kvalitativní část šetření formou rozhovorů ve školách a sběru videozáznamů z výuky matematiky, které se nyní analyzují. Z výsledků kvalitativní části šetření bude vycházet v roce 2017 kvantitativní část sběru dat, doplněná o přímé pozorování, videozáznamy z výuky matematiky a doplněná o komparaci výuky matematiky klasickou metodou a metodou prof. Hejného.

dokončena kvalitativní část
šetření

ROZVOJ POČÁTEČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Návrh pojetí a realizace komplexní revize kurikulárních dokumentů v počátečním vzdělávání (PV, ZV, GV, SOV)

Základním východiskem revizí RVP je materiál *Tvorba a revize kurikulárních dokumentů v předškolním, všeobecném a odborném vzdělávání*, který byl schválen poradou vedení MŠMT v březnu 2016. Popisuje činnosti, které je nutné vykonat při tvorbě a revizích kurikulárních dokumentů. Cyklus tvorby a revizí kurikulárních dokumentů je chápán jako permanentní proces vývoje a inovací kurikula (curriculum development, curriculum design), který představuje systematický cyklus zahrnující následující fáze:

- identifikace společenských potřeb;
- transformace identifikovaných potřeb do pedagogických kategorií;
- konstrukce inovovaných kurikul a jejich implementace;
- monitoring a evaluace (ověření souladu mezi efekty inovací a původními společenskými potřebami).

Součástí tohoto materiálu jsou rámcové harmonogramy revizí kurikulárních dokumentů (vč. souvisejících činností) oblastí všeobecného vzdělávání (od předškolního po maturitní) i oborů středního odborného vzdělávání. Činnosti spojené s tvorbou a revizí kurikulárních dokumentů mají dlouhodobý charakter, budou tedy prováděny postupně v průběhu pěti, respektive sedmi následujících let (včetně pokusného ověřování revidovaných RVP ve školách), ideálně v letech 2016–2020, resp. 2022, kdy je zároveň možné využívat zdrojů OP VV pro podpůrné činnosti (monitoring, podpora práce učitelů apod.). Jako podpora procesu revizí RVP byl vypracován materiál navrhující Zřízení Rady pro revize RVP. Tento materiál, schválený také poradou vedení MŠMT, popisuje v návaznosti na Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávání MŠMT (2015–20) zřízení Rady pro revize RVP, její funkci a personální složení včetně návrhu statusu. Rada pro revize RVP by měla v celém procesu působit v roli poradní, tzn. posuzovat a vyjadřovat se k návrhům celkového pojetí a změn v kurikulárních dokumentech (RVP). Měla by garantovat zejména:

- celkovou relevanci a inovační potenciál revizí kurikulárních dokumentů ve vztahu k potřebám společnosti i vzdělávaných jedinců;
- konsenzuální pojetí revizí kurikulárních dokumentů;
- kontinuitu celého procesu;
- synergii přijímaných opatření ovlivňujících revize kurikulárních dokumentů (včetně podpory ze strany OP VV);
- informační strategii vůči veřejnosti;
- případně další aspekty revizí kurikulárních dokumentů.

Rada je navrhována jako skupina odborníků a zainteresovaných aktérů, kterou tvoří vyváženě zástupci pedagogické sféry a sociálních partnerů, případně žáků a rodičů. Členové Rady jsou jmenováni jako osoby (nikoli jako zástupci institucí) do max. počtu 15 členů.

V r. 2016 byl dále připraven materiál *Návrh pojetí revizí kurikulárních dokumentů pro všeobecné vzdělávání (PV, ZV, SV) a střední odborné vzdělávání v letech 2016–2020 (22)*. Tento materiál byl podroben připomínkám a projednán v NÚV, dále se zástupci vedení MŠMT a v ÚVRV PedF UK. V oblasti všeobecného vzdělávání byly připraveny a projednány analyticko-koncepční studie pro vzdělávací oblast Informatika a ICT a Matematika a její aplikace. Dále byla zpracována studie k problematice neúspěšnosti absolventů středního odborného vzdělávání u maturitní zkoušky.

Návrh pojetí a realizace komplexní revize kurikulárních dokumentů v počátečním odborném vzdělávání (SOV)

Na základě Rámcového návrhu komplexní revize kurikulárních dokumentů v oblasti odborného vzdělávání byly zahájeny kroky k inovaci RVP. Ta by měla spočívat ve formulaci očekávaných výsledků učení společných pro příbuzné obory vzdělání ve skupině oborů (se společným odborným základem) a dále ve vazbě na příslušné úrovně kvalifikačního rámce EQF. Úkol byl zaměřen na nastavení koncepce a pojetí RVP SOV v rámci připravovaných revizí

rámcové harmonogramy revizí

Rada pro revize RVP

analyticko-koncepční studie

ve vazbě na vybrané návrhy opatření dle požadavku MŠMT. Navazuje na Koncepční studii s prvky duálního systému a návrhy opatření, výstupy NSK (profesní kvalifikace a úplné profesní kvalifikace) a další šetření prováděná v oblasti propojování počátečního a dalšího vzdělávání (např. Příprava modernizace SOV, Pokusné ověřování organizace a průběhu modelu vzdělávání umožňujícího dosažení středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou).

V rámci tohoto úkolu byl vytvořen koncept pojetí RVP a nastaven plánovaný způsob revize kurikulárních dokumentů pro střední odborné vzdělávání. Probíhaly přípravné aktivity pro zahájení revizí RVP s ohledem na potřebné zjištění, zda a za jakých podmínek lze uplatnit v konkrétních skupinách oborů výše uvedené principy. Nejdříve proběhlo šetření mezi odbornými garanty za účelem zmapovat jejich názory k připravované revizi RVP, jejímu obsahu a koncepci. Většina odborných garantů shledává revizi RVP za smyslupnou a účelnou, nově navržený přístup ale nelze uplatnit plošně. Vzhledem k tomu, že revize RVP musí probíhat ve spolupráci se školami, neboť získaly řadu zkušeností při tvorbě a realizaci výuky dle ŠVP, byly školy vyzvány ke spolupráci při sběru podkladů pro zahájení revizí RVP v SOV. Postupně byly osloveny všechny školy vyučující obory podle kategorií dosaženého vzdělání H, E, L0 a M. Postupně vznikla a je stále doplňována databáze škol, které na revizích RVP mají zájem různou formou spolupracovat. V pilotních oborech již byla práce pracovních skupin zahájena pod vedením odborných garantů NÚV.

Návrh na postupné kroky při revizích RVP i ve vazbě na schválený materiál MŠMT byl představen v červnu na jednání se zástupci oddělení pro střední odborné vzdělávání (221), byl odsouhlasen s možností zahájit i tzv. prosté revize RVP pro SOV v oborech, kde není možné uplatnit přístup společného odborného základu nebo neexistují vhodné profesní kvalifikace. Předmětem revizí se tak v těchto oborech vzdělání stane aktualizace stávajících RVP – jak všeobecné složky vzdělání, tak odborné složky vzdělání zejména z pohledu vývoje požadavků na trhu práce v daných odvětvích, včetně provedení úprav celého dokumentu (v odborné části bude zohledněna možnost propojování počátečního a dalšího vzdělávání, tzn. vazba RVP na NSK odpovídající potřebám trhu práce v daných odvětvích). Současně probíhaly aktivity vedoucí k přípravě podkladů pro zpracování návrhů RVP dle návrhu nové koncepce revizí RVP. Ve většině skupin oborů začaly práce zaměřené na sběr důležitých údajů a informací pro analyticko-koncepční studii a další podněty k revizím RVP (úpravám odborných kompetencí a obsahových okruhů odborného charakteru, počtu hodin na výuku, rozsahu a obsahu praktického vyučování apod.). Závěry z provedených analýz budou předmětem dalšího směřování koncepce revizí RVP v dané skupině oborů vzdělání (se širším odborným základem a vazbou na profesní kvalifikaci). Prvotním návrhem v této oblasti bylo zpracování modelu pro oblast gastronomie, který slouží jako pilotní materiál při vývoji koncepčního návrhu pro revize RVP a úpravách pro další obory vzdělání. V návaznosti na tento vypracovaný návrh byl připraven základ pro vytváření návrhů i pro další skupiny oborů v souladu se schváleným dokumentem MŠMT.

vytvořen koncept pojetí RVP

databáze spolupracujících škol

tzv. prosté revize

analyticko-koncepční studie

Podpora nadání: skupina krajských metodiků péče o nadané – pedagogů

V souladu s požadavkem Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané pro období let 2014–20 byla v roce 2015 pod hlavičkou NÚV ustavena skupina krajských metodiků péče o nadané – pedagogů. Úkolem této skupiny je zajišťovat metodickou podporu pedagogických pracovníků mateřských, základních, základních uměleckých a středních škol při vzdělávání nadaných dětí a žáků v jednotlivých krajích ČR. Většinu ze 14 krajů ČR zastupují v celorepublikové skupině dva aktivní pedagogové, specialisté na oblast vzdělávání nadaných. Ti se v průběhu let 2015 a 2016 postupně zapojili také do činnosti krajských sítí podpory nadání pod patronací NIDV v příslušném regionu.

Standardy pro základní vzdělávání – souhrny metodických komentářů

Jedním z prioritních úkolů v oblasti základního vzdělávání bylo dokončení a na Metodickém portálu v modulu Digifolia zveřejnění Metodických komentářů a ilustrativních úloh k 13 vzdělávacím oborům: Informační a komunikační technologie; Člověk a jeho svět; Člověk a společnost – Dějepis, Výchova k občanství; Člověk a příroda – Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis (Geografie); Umění a kultura – Hudební výchova, Výtvarná výchova;

Minimetodiky pro učitele

Člověk a zdraví – Výchova ke zdraví, Tělesná výchova; Člověk a svět práce. V návaznosti na Metodické komentáře ke Standardům z Českého jazyka a literatury, Anglického jazyka a Dalšího cizího jazyka (německý a francouzský) byly zpracovány a na Metodickém portálu zveřejněny Minimetodiky, které podávají stručnou informaci, jak standardy těchto oborů využívat a zařazovat do výuky. Pro učitele českého jazyka a literatury byly uspořádány 2 semináře, na kterých byl materiál představen. Na podporu využívání standardů a ilustrativních úloh ve výuce matematiky proběhlo ve spolupráci s krajskými pracovišti NIDV celkem 16 seminářů s názvem Matematika pro život. Obsah seminářů byl garantován NÚV (RNDr. Evou Zelendovou, která přizvala ke spolupráci předsedu Společnosti učitelů matematiky doc. Eduarda Fuchse z Ústavu matematiky a statistiky PŘF MU Brno). Semináře, kterých se celkem zúčastnilo 350 učitelů ZŠ, byly hodnoceny výrazně kladně, neboť mimo jiné nabízely aktivizující formy výuky žáků. Nad rámec úkolu proběhl v prosinci 2016 Výjezdní seminář, na němž byly za účasti zástupců MŠMT představeny Metodické komentáře a úlohy ke standardům pro ZV a materiály pro podporu standardů Matematiky (koncepce a obsah seminářů), Českého jazyka a literatury, Anglického jazyka a Dalšíh cizích jazyků.

semináře Matematika pro život

Inovace kurikula – úkoly plynoucí ze Strategie digitálního vzdělávání

koncept informatického myšlení

Aktuální znění vzdělávacích oborů z pohledu rozvoje a rozšíření digitálních technologií je v RVP ZV, RVP G, RVP SOV zastaralé, nereflktuje stupeň vývoje a dostupné možnosti digitálních technologií. Mnoho vyspělých států zahrnuje v posledních letech do svých kurikul jako jeden z důležitých konceptů pro pochopení a participaci ve světě technologií, které nás obklopují, koncept informatického myšlení, tedy sadu rozličných dovedností, které souvisejí s řešením problémů a vyplývají ze zkoumání povahy zpracování informace. Cílem úkolu proto bylo zdůraznit problematiku digitálních technologií napříč kurikulem a modernizovat znění rámcových vzdělávacích programů (opatření 2.2 Strategie digitálního vzdělávání). Obsáhlých diskusí na toto téma se účastní odborníci nejen na dané vzdělávací oblasti (uvnitř akademických oborů), ale i napříč těmito oblastmi a do přípravy inovace kurikula jsou angažováni i odborníci na vzdělávací technologie a odborníci z praxe. Součástí úkolu je samozřejmě také modernizace vzdělávací oblasti ICT v rámcových vzdělávacích programech a zdůraznění informatického myšlení (opatření 2.3 a aktivita 2.3.1 Strategie digitálního vzdělávání). Byla připravena koncepce rozvoje digitální gramotnosti a informatického myšlení žáků a zpracována studie s přehledem zdrojů k inovacím vzdělávací oblasti ICT a Informatika a ICT. Úkol bude pokračovat v roce 2017.

Podpora krajského akčního plánování (P-KAP)

výsledky šetření potřeb škol

V roce 2016 byl zahájen projekt OP VV Podpora krajského akčního plánování (P-KAP). Cílem projektu je posílení strategického řízení regionálního školství pomocí postupů akčního plánování. Využití akčního plánování se předpokládá jednak na krajské úrovni, zde projekt směřuje k podpoře tvorby krajských akčních plánů vzdělávání (KAP), jednak na školní úrovni, kde budou pracovníci projektu metodicky vést školy ke zpracování školních akčních plánů či plánů aktivit rozvoje vzdělávání na dané škole. Pro kvalitní zpracování KAP se uskutečnilo šetření potřeb škol v oblastech intervencí určených OP VV. Výsledky šetření jsme zpracovali pro potřeby jednotlivých krajů, v celorepublikovém přehledu a mezikrajové komparační studii. Průzkum se v průběhu projektu provede celkem třikrát. Jeho výsledky budou využity pro koordinaci a zacílení výzev v OP VV (PO 3), IROP (PO2), OP PPR (PO4) a posílení územní koncentrace investic; využity budou i pro zachycení posunu škol v oblastech určených intervencí v průběhu celého období čerpání. V průběhu roku pracovaly týmy projektů jednotlivých krajů na přípravě krajských akčních plánů. Zaměstnanci projektu intenzivně pracovali nejen s týmy krajských projektů, ale i se středními školami, z nichž některé zahájily přípravu školních akčních plánů. Významnou součástí projektu je i mapování stavu inkluzivního vzdělávání na jednotlivých středních a vyšších odborných školách.

Podpora práce učitelů (PPUČ)

Do oblasti rozvoje matematické, čtenářské a digitální gramotnosti v předškolním a základním vzdělávání směřuje projekt IPs Podpora budování kapacit pro rozvoj základních

pre/gramotností v předškolním a základním vzdělávání – Podpora práce učitelů (PPUČ). Byl zahájen v prosinci 2016 a jeho cílem je koncipovat celkové pojetí základních gramotností (uspořádat a sjednotit již existující koncepty z ČR i zahraničí) a promítnout je do kurikula předškolního a základního vzdělávání tak, aby pedagogičtí pracovníci sdíleli společnou představu o kvalitě vzdělávání v těchto oblastech. Projekt bude zaměřen i na metodickou podporu pedagogických pracovníků, a to právě pro rozvoj čtenářské, matematické a digitální gramotnosti a inforatického myšlení dětí a žáků. Pedagogům také umožní navázat kontakty s odborníky z akademické i neziskové sféry a vzájemně si vyměňovat zkušenosti týkající se rozvoje základních gramotností. Projekt bude plnit zastřešující, respektive supervizní funkci vůči projektům, které budou realizovány v rámci relevantních výzev OP VVV (např. Budování kapacit pro rozvoj škol, Gramotnosti).

Metodická podpora pro výuku průřezových témat na ZŠ a implementace Národní strategie pro Globální rozvojové vzdělávání

Pro výuku průřezových témat byla zpracována metodická podpora, která konkretizuje a aktualizuje dílčí témata a náměty vybraných tematických okruhů čtyř průřezových témat – Výchovy demokratického občana, Mediální výchovy, Osobnostní a sociální výchovy a Multikulturní výchovy. Pro témata Globálního rozvojového vzdělávání, jako součásti Výchovy pro myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS), byl zpracován soubor 4 komplexních ilustrativních úloh. Cílem materiálu je přispět k snadnější a efektivnější výuce a integraci průřezových témat do vzdělávacích oborů. Konkretizované tematické okruhy jsou zveřejněny na Metodickém portálu RVP.CZ v modulu Digifolia. V rámci tohoto úkolu se pozornost zaměřila rovněž na implementaci aktualizované Národní strategie pro Globální rozvojové vzdělávání pro období 2016–2017. NÚV se prostřednictvím svého zástupce aktivně podílí na jejím naplňování, a to jak účastí v pracovní skupině MŠMT, tak i na kulatých stolech a dalších akcích. Prezentace metodické podpory pro témata Globálního rozvojového vzdělávání byla rovněž prezentována na konferenci pořádané NIDV a MŠMT v listopadu 2016 s názvem Svět v bezpečí.

konference Svět v bezpečí

Terénní výuka ve formálním vzdělávání

Cílem úkolu bylo zhodnotit možný potenciál realizace výuky v přírodě pro kvalitu českého školství a podpořit další výzkum vysokých škol zabývající se zkoumáním možných přínosů dané formy vzdělávání. Ve spolupráci oborového didaktika NÚV Mgr. Jakuba Holce s odborníkem na environmentální vzdělávání PhDr. Janem Činčerou, Ph.D., z Masarykovy univerzity v Brně proběhla analýza více než 70 empirických studií zabývajících se tematikou terénní výuky a jejím přínosem pro kognitivní, afektivní a psychomotorický rozvoj dětí a žáků. Na základě provedené analýzy odborných zdrojů byla sepsána metastudie, publikovaná v recenzovaném časopise *Envigogika*. Článek shrnující možné přínosy a úskalí realizace terénní výuky v českém školství byl rovněž publikován na Metodickém portálu RVP.CZ.

výuka za hranicemi školních tříd

Podpora Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017 ve vzdělávání na základních a středních školách v České republice

Strategickým cílem metodické podpory v této oblasti je prezentace vzdělávacích postupů tak, aby žáci měli dostatek informací o měnících se potřebách v rámci celoživotního cyklu a byli vychováni v úctě ke stáří a došlo k posilování mezigenerační solidarity a spolupráce. Aktivita v roce 2016 přitom navazuje na předcházející etapy v gesci MŠMT. Na Metodickém portálu RVP.CZ byly v digifoliu Stáří a mezigenerační dialog publikovány dva nové příspěvky. Prvním je modelová výuková situace s metodickým komentářem pro učitele základních škol nazvaná Procházka napříč městem a generacemi. Autorkou je Mgr. Klára Kimáková. Tento příklad dobré praxe má za cíl reflexi dané tematiky v přímé

vyučovací praxi. Druhý příspěvek na úrovni středních škol se speciálně zaměřil na téma Péče o blízkou osobu: doma, nebo v zařízení? Jaká je situace pečujících o blízkou osobu a jaké možnosti podpory mají? Autorem je Mgr. Petr Wija, Ph.D., přední odborník na uvedenou problematiku v České republice.

Profilová část maturitní zkoušky v odborných školách

Cílem tohoto úkolu bylo zaměřit se na možnosti, jak do budoucna ve vazbě na inovace kurikula koncipovat profilovou část maturitních zkoušek. Proto byl osloven vzorek škol, které vyučují vybraných 13 oborů vzdělání s maturitní zkouškou. Od 14. října do 2. listopadu 2016 probíhalo dotazníkové šetření k problematice profilové části maturitní zkoušky, kterého se zúčastnilo 206 škol napříč všemi kraji ČR. Celkem bylo v 13 oborech vzdělání dotázáno 244 respondentů, ze kterých odpovědělo 162, tedy 66,4 %.

Byli osloveni zástupci těchto oborů vzdělání:

- 18-20-M/01 Informační technologie
- 23-41-M/01 Strojírenství
- 26-41-M/01 Elektrotechnika
- 28-44-M/01 Aplikovaná chemie
- 33-42-M/01 Nábytkářská a dřevařská výroba
- 36-47-M/01 Stavebnictví
- 37-41-M/01 Provoz a ekonomika dopravy
- 41-41-M/01 Agropodnikání
- 63-41-M/02 Obchodní akademie
- 65-42-M/01 Hotelnictví
- 66-41-L/01 Obchodník
- 68-43-M/01 Veřejnosprávní činnost
- 78-42-M/01 Technické lyceum

Ve všech zapojených oborech vzdělání dochází ve velké míře k zohledňování školních či oborových specifik v profilové části maturitní zkoušky (89,5 % respondentů) a respondenti tomuto způsobu přikládají vysokou důležitost (95,7 %). Z toho důvodu nejsou respondenti nakloněni standardizaci zkoušek (pouze 24,7 %). Počet příznivců (54,9 %) a odpůrců opatření (45,1 %), které by profilové maturitní zkoušce dalo status kvalifikační zkoušky, je přibližně vyrovnaný, avšak mezi jednotlivými obory vzdělání jsou velké názorové rozdíly. Pouze v bodě navázání profilové maturitní zkoušky na kvalifikační standardy profesních kvalifikací NSK by souhlasila lehce nadpoloviční většina (65,4 %), ale výsledky šetření opět ukazují rozdíly mezi jednotlivými obory vzdělání. Šetření pomohlo zjistit, jaké jsou názory respondentů na možnosti standardizace profilové části maturitní zkoušky a další náměty pro její realizaci. Výsledky pomohou při úvahách o možnostech inovací a revizí RVP a způsobech ověřování dosažených výsledků žáků.

Inovace publikací s tématem profilové části maturitní zkoušky vzniklých v projektu Kurikulum S

V IPn Kurikulum S, který probíhal v rámci OPVK v letech 2009–2012, vzniklo osm oborových elektronických publikací a jedna souhrnná publikace obecného charakteru pro koncipování profilové části maturitní zkoušky v odborných školách. Jelikož v období od ukončení projektu Kurikulum S došlo k úpravám legislativy, bylo přistoupeno k aktualizaci publikací, aby mohly v době udržitelnosti projektu stále sloužit zájemcům o získání informací při koncipování profilové maturitní zkoušky v odborných školách. Publikace byly analyzovány vzhledem k platné legislativě, zároveň se upravovaly drobné nedostatky a soulad obsahu se stávající praxí. Jedná se o publikace s názvem Model profilové části maturitní zkoušky v odborných školách pro osm oborů vzdělání (23-41-M/01 Strojírenství, 26-41-M/01 Elektrotechnika, 28-44-M/01 Aplikovaná chemie, 41-41-M/01 Agropodnikání, 63-41-M/02 Obchodní akademie, 65-42-M/01 Hotelnictví, 66-41-L/01 Obchodník, 78-42-M/01 Technické lyceum) a souhrnnou publikaci Profilová maturitní zkouška v odborných školách, která předkládá přístupy k tvorbě profilové části maturitní zkoušky v obecné rovině, na základě poznatků získaných napříč sledovanými obory.

Do upravených publikací byl zpracován také text ke spolupráci na profilové maturitní zkoušce se sociálními partnery. Dále na vybraných školách proběhlo šetření, které se týká využívání publikací s tematikou profilové části maturitní zkoušky ve školní praxi a které bylo zpracováno do souhrnné zprávy. Podle dotazníkového šetření střední odborné školy v uplynulých letech nejčastěji využívaly právě souhrnnou publikaci. Publikace byly připraveny ve druhém vydání jako elektronické a jsou k dispozici v modulu Pospolu na Metodickém portálu RVP.CZ.

jak na profilové maturitní zkoušce spolupracovat se sociálními partnery

Pokusné ověřování – ukončování vzdělávání v oborech L0 a H ve vybraných středních školách

Pokusné ověřování záměru, jehož cílem je umožnit získat výuční list ve vybraných oborech vzdělání kategorie L0, bylo zahájeno 1. září 2012, kdy se do ověřování zapojili žáci 2. ročníků určených škol, a je plánováno do roku 2020. Ve školním roce 2015/2016 byl – dodatkem k pokusnému ověřování – rozšířen počet pilotních ověřujících škol z původních sedmi na patnáct škol a 16 dvojic oborů. Od školního roku 2016/2017 byl počet pilotujících škol rozšířen na celkem 43 a 20 dvojic komplementárních oborů.

V polovině roku se uskutečnil seminář zástupců všech zúčastněných škol, vybraných zřizovatelů, zástupců světa práce a MŠMT. Podstatnou částí programu byla prezentace zvolených a ověřených postupů sedmi škol tzv. první vlny, kde proběhl již druhý ročník závěrečných zkoušek v končícím školním roce i maturitní zkoušky na závěr celého studijního cyklu a prezentace statistických výsledků závěrečné zkoušky 2014/2015. Především v druhém pololetí roku se uskutečnily osobní konzultace s pracovníky nově zařazených škol k sladění ŠVP komplementárních dvojic oborů. Byly analyzovány a sumarizovány výsledky závěrečných zkoušek všech deseti škol, které je organizovaly pro zapojené žáky po třetím roce studia. Sumarizované a analyzované výsledky byly jako příloha roční hodnotící zprávy předány MŠMT. Rozhodnutím Řídicího výboru ověřování byl seznam zapojených škol dále otevřen dalším zájemcům s tím, že do termínu zapojení (1. 9. 2017) připraví a předloží ke kontrole harmonizované ŠVP a organizačně zajistí další podmínky pro plné zapojení do ověřování. V tomto režimu jsou připraveny žádosti dalších šesti škol k předložení MŠMT.

Pokusné ověřování programu Hodina pohybu navíc

Pokusné ověřování programu Hodina pohybu navíc (HPN) provádí NÚV již druhým rokem. Bylo zahájeno jako společná iniciativa MŠMT a olympijských svazů týmových sportovních her s cílem obohatit pohybové aktivity žáků škol o hodinu kvalitně vedeného, intenzivního sportování pro všechny. Projekt nabídl novou metodiku, nový způsob vzdělávání a provádění učitelů tělesné výchovy a sportovních trenérů při práci ve školách a školských zařízeních a hlavně nové, dosud neznámé prožitky dětí v těchto „hodinách navíc“. Metodika HPN byla oceněna nejen učiteli a trenéry, ale také řediteli škol, žáky i rodiči, jak ukázala dotazníková šetření a rozhovory s řediteli škol. Ministerstvo v současnosti uvažuje, jakým způsobem podpořit rozšíření této nové metodiky a didaktiky do škol a školských zařízení na prvním stupni a v předškolním vzdělávání. HPN byla v roce 2016 financována MŠMT 15 miliony Kč. V prvním pololetí roku bylo podpořeno 300 učitelů a trenérů ze škol ve všech krajích ČR a zhruba 7 000 žáků 160 ZŠ, ve druhém pak 640 učitelů/trenérů a zhruba 17 000 žáků ve 350 ZŠ.

zapojilo se přes 1 000 učitelů/ trenérů a 24 000 žáků ZŠ

Soustavná podpora občanského vzdělávání na školách (Stabilizace role žákovských parlamentů v občanském vzdělávání formou pokusného ověřování)

Soustavnou podporu občanského vzdělávání na školách (Stabilizace role žákovských parlamentů v občanském vzdělávání formou pokusného ověřování) schválilo MŠMT 9. 2. 2016, pokusné ověřování občanského vzdělávání bylo zahájeno 1. března 2016. V centru pokusného ověřování v roce 2016 bylo zahájení činnosti žákovských parlamentů na 21 pilotních školách. Smyslem pokusného ověřování je rozvíjet občanské kompetence žáků.

pokusné ověřování občanského vzdělávání

vybráno 21 pilotních škol

Zaměřuje se především na účinné zavádění efektivně fungujících žákovských parlamentů, dále pak na prozkoumání možnosti zavedení role koordinátora občanského vzdělávání na školách, vývoj systému efektivního hodnocení žákovských parlamentů a ověření možnosti spolupráce klíčových aktérů občanského vzdělávání. Pokusné ověřování začalo v březnu a okamžitě po jeho vyhlášení byl sestaven realizační tým a spustila se informační kampaň zaměřená na nábor pilotních škol. V průběhu května se do pilotáže přihlásilo přes 100 zájemců z řad základních a středních škol, ze kterých bylo vybráno 21 pilotních škol (základní školy, gymnázia i střední odborné školy). Z každé pilotní školy se účastní pokusného ověřování 2 zástupci (učitel a zástupce vedení), celkem se tedy jedná o 42 zapojených osob. Tito pedagogové se již v červnu zúčastnili úvodního výjezdního setkání, kde byla zahájena příprava na průběh pokusného ověřování přímo v jejich škole. Od září byla na pilotních školách zahájena činnost žákovských parlamentů, souběžně probíhala školení celých pedagogických sborů pilotních škol. Mimo činnosti zaměřené na podporu žákovských parlamentů byl zpracován a konzultován základní koncept koordinátora občanského vzdělávání, který se stane oporou pro druhý rok realizace pokusného ověřování na pilotních školách. Průběžně se sbírala a analyzovala výzkumná data. Zkušenosti pilotních škol s pokusným ověřováním jsou v tuto chvíli krátké, realizační fáze byla v pilotních školách zahájena v září 2016. Školy jsou pro konkretizaci pokusného ověřování motivované, úvodní výjezdní setkání generovalo specifika škol, sdílení zkušeností i odlišnosti přístupu. Jako klíčové se pro zavádění občanského vzdělávání jeví klima školy. Posun v pilotních školách bude možné sledovat a interpretovat až po delším časovém období.

Podpora výuky finanční gramotnosti v základním a středním vzdělávání

problémy ve výuce jednotlivých témat

NÚV se dlouhodobě věnuje podpoře finanční gramotnosti v základním a středním vzdělávání. V roce 2016 byly zpracovány, připomínkovány a finalizovány dvě ilustrativní úlohy pro výuku finanční gramotnosti, které se staly součástí Metodických komentářů pro vzdělávací obor Výchova k občanství. Jedna úloha se věnuje sestavování osobního rozpočtu v modelové situaci, druhá se zaměřuje na různé formy hotovostního a bezhotovostního placení. Jako podklad pro Zprávu o zkušenostech s výukou finanční gramotnosti posloužilo pět řízených rozhovorů na různých základních a středních školách. Z rozhovorů vyplývá, že finanční gramotnost ve výuce na školách probíhá různými formami a je integrována do několika vyučovacích předmětů. Problémem je koordinace výuky jednotlivých témat napříč předmětovými komisemi, stejně jako i odborná připravenost učitelů. Výuku finanční gramotnosti může podpořit jak další vzdělávání pedagogických pracovníků, tak i finanční vzdělávání zaměřené na osobnostní rozvoj všech pedagogů ve škole. Učitelé by uvítali přednášky odborníků přímo ve školách, možnosti exkurzí žáků, ale také podporu výuky prostřednictvím simulačních (deskových) her. Zpráva o zkušenostech s výukou finanční gramotnosti byla pro informaci předána MŠMT. Na Metodickém portálu byl publikován odborný komentář k úlohám Na trhu, které patří mezi tzv. uvolněné úlohy z testování finanční gramotnosti mezinárodního šetření PISA 2012 a které se zaměřují na oblast cenové gramotnosti (rozpoznání různých cenových praktik) a spotřebitelské gramotnosti (strategie nákupu v porovnání s osobními potřebami). NÚV se také aktivně zapojuje do jednání o revizích Standardu finanční gramotnosti, která probíhají na Ministerstvu financí. Výstupy úkolu jsou dostupné v digifoliu Finanční gramotnost na adrese <http://rvp.cz/financni-gramotnost>, které se průběžně aktualizuje.

Na trhu: komentář k uvolněné úloze z PISA

Čeština pro žáky-cizince

studie zmapovala výukové materiály pro žáky-cizince

V roce 2016 se v rámci úkolu čeština pro žáky-cizince na Metodickém portálu [RVP.CZ](http://rvp.cz) průběžně zveřejňovaly příklady dobré praxe. Dále byla vypracována studie dle požadavku MŠMT s cílem zmapovat výukové materiály českého jazyka pro žáky-cizince a uvést několik příkladů dobré praxe jak z České republiky, tak ze zahraničí. Součástí materiálu je rovněž návrh intenzivní jazykové přípravy pro žáky-cizince. V závěrečné části jsou zpracována kritéria, která připadají v úvahu při výběru učebnice češtiny jako cizího jazyka, vhodná pro konkrétní kurz, a představen nástroj, který by měl vyučujícím pomoci situaci zpřehlednit. Důraz je kladen rovněž na funkci stanovení těchto kritérií pro tvorbu vlastních materiálů a především materiálů určených ke sdílení.

Podpora implementace EVVO a VUR v odborném vzdělávání

V rámci úkolu zaměřeném na vzdělávání pro udržitelný rozvoj (VUR) a environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu byly plněny aktivity související s důležitými tématy v oblasti udržitelného rozvoje v rámci počátečního i počátečního odborného vzdělávání. Úkol navazoval především na plnění závěrů vyplývajících z Akčního plánu Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj Vzdělávání pro udržitelný rozvoj a opatření pro období 2013 až 2015 ke Strategii vzdělávání pro udržitelný rozvoj ČR (2008–2015). Těžiště úkolu spočívalo v zajištění zejména metodické podpory škol při implementaci VUR a EVVO ve vzdělávání při aplikaci vybraných klíčových témat UR a EVVO do výuky, tzn. podporovat existující výchovně vzdělávací a osvětové programy zapojující žáky, studenty a veřejnost do analýzy a řešení problémů udržitelného rozvoje včetně informační podpory. Jedním z významných dokumentů, který byl připravován a schválen v roce 2016 a kde probíhala spolupráce s Ministerstvem životního prostředí, je Státní program EVVO a environmentálního poradenství na léta 2016–2025. Zúčastnili jsme se veřejného projednávání návrhu na MŽP. Upravený návrh byl následně předložen do meziresortního připomínkového řízení a v červnu 2016 schválen. S MŽP spolupracujeme i při řešení revizí RVP týkajících se námětů jak pro společnou a průřezovou část RVP, tak i odbornou oblast.

schválen státní program EVVO

V rámci spolupráce NÚV se školami je významnou aktivitou již tradiční metodická podpora žáků středních škol při realizaci projektů žáků zaměřených na aplikaci a využití témat obnovitelných zdrojů energie, úspor energie a snižování emisí v dopravě, kde NÚV spolupracuje se členy Asociace Enersol. Zástupci NÚV se zúčastnili 12. ročníku soutěžních přehlídek žákovských projektů na krajské, celostátní i mezinárodní úrovni v roli hlavních odborných gestorů v hodnotících komisích. Celkově bylo zapojeno 271 žáků a 78 středních škol v 11 krajích. NÚV rovněž úzce spolupracuje s Klubem ekologické výchovy, je členem Valné hromady, účastní se jednání výboru KEV a středoškolské konference (probíhá v prostorách MŠMT), kde žáci SŠ prezentují práce zaměřené na oblast EVVO.

tradiční spolupráce s Asociací Enersol

NÚV je rovněž členem pracovní skupiny k projektu Výzkum vhodných nástrojů ke zvyšování stavební kultury, který provádí Ministerstvo místního rozvoje s cílem mj. začlenit problematiku územního plánování a urbanizace do RVP pro SŠ a ZŠ v rámci plánovaných revizí a do dalšího i počátečního vzdělávání pedagogů; vzniklé podněty budou zohledněny při revizích RVP. NÚV dále průběžně podporuje zveřejňování příkladů dobré praxe z různých stupňů a typů škol v rámci implementace VUR v počátečním vzdělávání na Metodickém portálu. V rámci projektu prováděného týmem TAČR proběhla konzultace zástupců NÚV se zástupci projektového týmu (TAČR Beta) – Hledání nových způsobů informační podpory při realizaci Programu předcházení vzniku odpadů ČR, jehož gestorem je MŽP. Řešitelé projektu provádějí šetření na školách, výsledky s ukončením projektu byly předány TAČR a následně i MŽP. V rámci úkolu Terénní výuka ve formálním vzdělávání byla na základě analýzy více než 70 výzkumných článků vytvořena ve spolupráci s doc. Janem Činčerou, Ph.D., z TU Liberec, metastudie shrnující možný potenciál plnění terénní výuky v rámci formálního vzdělávání. Cílem studie bylo podpořit další výzkumné práce, které by se dlouhodobě zaměřovaly na zjišťování potenciálních přínosů realizace terénní výuky na školách. Práce byla předána k publikaci do časopisu Envigogika. Zároveň byl vytvořen souhrnný článek k publikaci na Metodickém portálu. V neposlední řadě byly některé aktivity spojené s účastí zástupců NÚV na konferencích tematicky navazujících na Státní program EVVO a na vzdělávání k udržitelnému rozvoji, např. konference zaměřená na odpadové hospodářství Odpady – předcházení vzniku odpadů v ČR, konference Učíme se péčí o místo, na které byla akcentována témata týkající se vzdělávání k UR v mezinárodním kontextu (OSN) „přeměny našeho světa“, vize vzdělávání pro Česko 2015, Agenda 21.

téma územního plánování a urbanizace do RVP?

studie k realizaci terénní výuky

Učíme se péčí o místo

Pokusné ověřování – Německá škola v Praze

Pokusné ověřování Německé školy v Praze začalo v roce 2000 a po několika úpravách probíhá dodnes. Německá škola v Praze je zahraniční školou Spolkové republiky Německo. Poskytuje počáteční vzdělávání od předškolního až po střední všeobecné s maturitou. Vzdělávání se řídí předpisy SRN platnými pro zahraniční školy, včetně učebních plánů (obdobu RVP v ČR) a maturity. V rámci Německé školy v Praze funguje také osmileté dvojjazyčné gymnázium Škola setkávání, která kombinuje český a německý přístup k pojetí, organizaci, obsahu a ukončování vzdělávání. Toto gymnázium registruje MŠMT jako gymnázium s výukou některých předmětů v cizím jazyce.

nové pokusné ověřování na dvanáct let

V roce 2016 došlo na základě mezivládního memoranda k další úpravě obsahu, podmínek a ukončování vzdělávání ve Škole setkávání, zejména ke zkrácení docházky do gymnázia na 7 roků. Zpráva o organizaci, obsahu a ukončování vzdělávání ve Škole setkávání za léta 2011–15, která konstatuje pokračování právního vakua kolem žáků školy v posledním ročníku osmiletého gymnázia, byla vzata jako zpráva závěrečná, a pokusné ověřování tak předčasně skončilo. V září 2016 bylo po dohodě MŠMT, zástupců SRN pro zahraniční školy a vedení Německé školy v Praze zahájeno nové pokusné ověřování, v rozsahu dvanácti školních let.

Zkouška z českého jazyka pro trvalý pobyt v ČR

pozměněný formát zkoušky

Systém výuky a zkoušky z českého jazyka pro trvalý pobyt koordinuje NÚV od roku 2008 ve spolupráci s MŠMT a Ministerstvem vnitra. Hlavní náplní úkolu je vývoj testu a nových verzí zkoušky z českého jazyka. V roce 2016 začaly v rámci Systému platit některé zásadní organizační změny včetně protikorupčních opatření, které vyplývají z nařízení vlády č. 31 ze dne 18. ledna 2016, o prokazování znalosti českého jazyka pro účely získání povolení k trvalému pobytu. Od ledna 2016 začal být zkoušen pozměněný formát zkoušky z českého jazyka. Úkol byl v tomto roce zaměřen na přípravu a tisk studijních a odborných materiálů. V jeho rámci bylo také připraveno 18 videí pro výuku češtiny jako druhého jazyka a také informační video, které provází cizince celým procesem zkoušky. Samostatná pracovní skupina zahájila tvorbu sebehodnotících deskriptorů pro češtinu jako druhý jazyk. Pro potřeby ministerstev byla také připravena modelová zkouška z českého jazyka na vyšší úrovni A2. Informovanost cizinců je zajišťována správou a aktualizací webových stránek a přípravou a distribucí informačních materiálů. K problematice zkoušky a k přípravě na tuto zkoušku jsou k dispozici webové stránky <http://trvaly-pobyt.cestina-pro-cizince.cz/>, které jsou dostupné v několika jazykových mutacích.

Zkouška z českých reálií pro účely udělování státního občanství

Výkladový slovník k testovým úlohám z českých reálií

Systém zkoušky z českých reálií pro účely udělování státního občanství ČR realizuje NÚV od roku 2012 ve spolupráci s MŠMT a Ministerstvem vnitra a Ústavem jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy. V roce 2016 byly pro tuto zkoušku vyvinuty nové testy z českých reálií a poskytnuty zkušební instituci. Součástí úkolu se stal také vývoj nových testových úloh z českých reálií. Následně pak byla aktualizována databanka testových úloh a modelový test z českých reálií, které jsou veřejné a slouží uchazečům jako studijní materiály. Jako podpůrný materiál byl pro uchazeče připraven Výkladový slovník k testovým úlohám z českých reálií, který je k dispozici v PDF verzi, ale také jako tzv. našeptávač přímo v on-line databance testových úloh. Průběžně se spravují, aktualizují a inovují webové stránky <http://obcanstvi.cestina-pro-cizince.cz/>.

Informovanost cizinců je zajišťována správou a aktualizací webových stránek a přípravou a distribucí informačních materiálů. K problematice zkoušek pro cizince je k dispozici internetový portál na adrese <http://cestina-pro-cizince.cz/>. Tato stránka pak funguje jako rozcestník pro webové stránky <http://trvaly-pobyt.cestina-pro-cizince.cz/> a <http://obcanstvi.cestina-pro-cizince.cz/>, které jsou dostupné také v několika jazykových mutacích včetně angličtiny, ruštiny, vietnamštiny nebo ukrajinštiny.

Udržitelnost projektu Pilot ZUŠ

Schválením žádosti o podstatnou změnu v udržitelnosti projektu byla ustanovena Expertní skupina NÚV pro ZUŠ. Expertní skupinu tvoří šest členů – zohledněno je procentuální zastoupení uměleckých oborů. Pro potřeby práce expertní skupiny bylo založeno digifolio, kde se shromažďují materiály a podněty k problematice ZUŠ a jednotlivých oborů. Činnost expertní skupiny se jak v průběhu roku, tak i na třech pracovních setkáních zaměřila zejména na otázky spojené s dlouhodobým rozvojem vzdělávacího obsahu oborů a identifikací stěžejních oblastí pro oborově obsahové zajištění kontinuity reformy.

PŘÍMÁ PODPORA ŠKOL

Metodický portál RVP.CZ

Metodický portál RVP.CZ: více než 240 nových článků a 320 učebních materiálů
Metodický portál RVP.CZ i v roce 2016 metodicky a didakticky podporoval pedagogy základních, základních uměleckých a speciálních škol, gymnázií, středních odborných škol a jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky. Cílem bylo zajistit jak technický provoz, tak odbornou garanci zveřejňovaného obsahu. Modul Články vykazoval v tomto roce přes 95 000 jedinečných návštěv měsíčně, modul DUM (digitální učební materiály) pak skoro 77 000 jedinečných návštěv měsíčně.

V roce 2016 bylo v modulu Články publikováno 240 textů. Všechny teoretické a praktické příspěvky jsou podrobeny odborné recenzi. V modulu Diskuze bylo od začátku roku zveřejněno 871 individuálních příspěvků. Všechny diskuse byly strukturovány podle potřeby a odborně moderovány. V modulu DUM bylo publikováno 320 materiálů, jimiž zejména učitelé z praxe projevují zájem sdílet otevřené výukové zdroje.

Průvodce upraveným RVP doplnilo diskusní fórum

Na Metodickém portálu RVP.CZ byl také spuštěn Průvodce upraveným RVP PV, včetně diskusního fóra. Zlepšilo se i vyhledávání v modulu Články, které umožnilo získat výpis podobných článků k tomu, který je právě zobrazený.

Zástupci týmu Metodického portálu RVP.CZ také prezentovali portál na konferenci Inspirace pro CLIL – novinky a zkušenosti z praxe, účastnili se jednání Aliance otevřeného vzdělávání a na téma vyhledávání a citování otevřených zdrojů vystoupili na konferenci Počítač ve škole.

Webináře: on-line setkání i ze záznamu

V on-line prostředí Metodického portálu RVP.CZ proběhlo v roce 2016 celkem 39 moderovaných odborných webinářů. Záznamy z těchto on-line vzdělávacích seminářů jsou k dispozici v modulu AudioVideo, podklady od lektorů v modulu Digifolio.

Trojici webinářů se Metodický portál RVP.CZ zapojil v březnu 2016 do Týdne otevřeného vzdělávání (<http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=10994>). Jako příspěvek k akci představil portál RVP.CZ nový modul Obrázky a citace (<http://obrazky.rvp.cz/>), který umí kromě překladu do angličtiny také vygenerovat plnohodnotnou citaci, popř. upozornit na obrázek, který není možné podle zadaných kritérií správně citovat.

Konzultační centrum NÚV

Konzultační centrum Národního ústavu pro vzdělávání (NÚV) vstoupilo v roce 2016 do desátého roku své existence. Mezi tazatele se řadí nejen pedagogičtí pracovníci škol, ale také rodiče žáků, žáci samotní, studenti fakult připravujících budoucí učitele nebo pracovníci vzdělávacích, poradenských či kontrolních institucí (např. NIDV, ČŠI, školská poradenská zařízení). Zasláné dotazy jsou ve většině případů zodpovídány do tří pracovních dnů. V Konzultačním centru NÚV bylo v roce 2016 zodpovězeno celkem 1328 dotazů. Největší množství dotazů bylo přijato prostřednictvím webového formuláře zveřejněného na stránkách NÚV a Metodického portálu (848) či telefonicky (431). Nejméně dotazů bylo řešeno formou osobních konzultací (12).

Dotazy se týkají prakticky všech oblastí života školy. V oblasti předškolního, základního, gymnaziálního a středního odborného vzdělávání se dotazy týkají především konkrétní realizace obsahu vzdělávání a aktuálních vzdělávacích trendů (mimo jiné vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oblastí a jeho úpravy, integrace vzdělávacího obsahu, evaluace výuky, hodnocení žáků apod.) či oblastí, které s procesem vzdělávání přímo souvisejí (inkluzivní vzdělávání, úpravy RVP a ŠVP, učební plán a časové dotace apod.). V sekci Národní soustava kvalifikací se více než polovina dotazů v roce 2016 týkala profesních kvalifikací a autorizovaných osob. Nejvyšší počet zodpovězených dotazů byl zaznamenán v sekcích Základní vzdělávání (710) a Národní soustava kvalifikací (371). Výrazně nižší počet dotazů se týkal společného vzdělávání (162), předškolního vzdělávání (38), středního odborného vzdělávání (27) a gymnaziálního vzdělávání (12).

Opakující se či zajímavé dotazy a odpovědi na ně byly stejně jako v předchozích letech průběžně zveřejňovány na stránkách NÚV (<http://www.nuv.cz/p/konzultacni-centrum>) a Metodického portálu www.rvp.cz (<http://rvp.cz/informace/mam-dotaz/konzultacni-centrum/otazky-a-odpovedi>). Činnost Konzultačního centra přináší i systematický monitoring praxe, neboť dotazy přijaté do Konzultačního centra NÚV poskytují odborným pracovníkům ústavu přehled o tématech, s jejichž zaváděním mají školy problémy (např. individualizace výuky, vzdělávací standardy, hodnocení žáků, nástroje ověřování dosažených výsledků vzdělávání), a upozorňují na oblasti, které je třeba odborně či legislativně řešit (jazykové vzdělávání a jeho návaznost, problematika testování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami apod.).

zpětná vazba z praxe

Nová závěrečná zkouška

Ve školním roce 2015/2016 proběhly závěrečné zkoušky v učebních oborech už podruhé jednotně. Všechny školy při nich využily jednotná zadání připravená v Národním ústavu pro vzdělávání. Po skončení červnových závěrečných zkoušek zhruba pětina škol poskytla NÚV zpětnou vazbu o kvalitě témat jednotných zadání. Takto získané připomínky a náměty byly zapracovány do jednotných zadání pro školní rok 2016/2017. Co se týče výsledků u závěrečných zkoušek, dosáhli žáci podobně jako v minulých letech nejlepších výsledků u praktické zkoušky (průměrná známka 2,28), při ústní zkoušce získali v průměru známku 2,46 a nejhorší byly jejich výsledky z písemné zkoušky – 2,74.

Novinkou tohoto roku byla možnost vykonat písemku na počítači, tedy tzv. e-zkoušku. Nová závěrečná zkouška se tak díky využití informačních technologií stává velmi moderním evaluačním nástrojem. Na jaře 2016 si písemnou zkoušku na počítači vyzkoušelo 300 škol. Po vyhodnocení pilotáže byla do ostrého provozu zařazena písemná zkouška v 15 oborech vzdělání. Školy se pak mohly rozhodnout, jestli žáci těchto oborů budou psát písemnou zkoušku na počítači, nebo zůstanou u papírové formy. Pro elektronickou zkoušku se rozhodlo 28 škol, kde v červnu 2016 úspěšně proběhla. Nově vyvinutá softwarová aplikace, která elektronické písemky umožňuje, fungovala spolehlivě jak při pilotáži, tak při samotných zkouškách. Přes řadu dílčích připomínek byly prakticky všechny školy s novou formou zkoušky spokojené. Oceňovaly, že se při jejím konání zbytečně nespotřebuje velké množství papíru, že nehrozí předčasné vyrazení témat a hodnocení je anonymní, takže také objektivnější. I v oborech kategorie E jsou s elektronickou zkouškou velmi dobré zkušenosti. Mnozí žáci tam mají problémy s psaným projevem a odpovídat na počítači pro ně bylo snadnější. Hodnotitelé pak nemuseli složitě luštit, co vlastně žáci napsali. V průběhu listopadu se ověřovala elektronická zkouška v dalších patnácti oborech vzdělání, a to na 99 školách. Kromě praktického fungování systému e-zkoušky školy zjišťovaly, zda jim vyhovuje struktura a obsah bank úkolů. Odborní pracovníci – garanti NÚV – v průběhu celého roku pracovali na aktualizaci jednotných zadání a postupně, po jednotlivých oborech, připravovali banky úkolů, které jsou předpokladem, aby se písemka mohla skládat na počítači. Ve školním roce 2016/2017 to bude možné již ve čtyřiceti oborech vzdělání. Na základě návrhu učitelů odborných škol byly v průběhu roku 2016 aktualizovány otázky ze světa práce, které tvoří nedílnou součást témat ústní zkoušky. Inovovaná verze těchto otázek prošla interním připomínkováním v NÚV a expertním posouzením ve vybraných školách. Poté byla postoupena do veřejného připomínkového šetření, v němž se k nim vyjádřilo 194 škol. Aktualizované otázky ze světa práce pak garanti NÚV vložili celkem do 3818 témat ústní zkoušky.

poprvé e-zkouška: dobré zkušenosti

u e-zkoušky odpadá luštění písemných projevů žáků

aktualizovány otázky ze světa práce

V roce 2016 proběhl již pátý ročník soutěže o nejlepší samostatnou odbornou práci absolventů učebních oborů. Soutěž vyhlásil Národní ústav pro vzdělávání společně s Hospodářskou komorou ČR. Samostatné odborné práce jsou součástí závěrečných zkoušek v deseti oborech vzdělání. Žáci je zpracovávají ve 3. ročníku během 2. pololetí a obhajují je při závěrečné zkoušce. Musejí v nich prokázat, že umějí vyhledat a dobře využít potřebné informace a najít originální řešení tématu. Při praktické zkoušce pak dostanou za úkol připravit to, co ve své práci teoreticky popsali, a navíc musejí své řešení obhájit před komisí, v některých oborech dokonce v cizím jazyce. Autoři nejlepších prací převzali 30. září ocenění z rukou viceprezidenta HK ČR.

soutěž o nejlepší samostatnou odbornou práci

Centrum fiktivních firem

Fiktivní firma je nástrojem pro rozvoj podnikatelských kompetencí žáků středních a vyšších odborných škol. Poskytuje jim možnost aktivně rozvíjet své obchodní dovednosti a znalosti. Jedná se o virtuální společnost, která je vedena, jako by skutečně existovala. Simuluje reálné procesy, produkty a služby. Úkolem Centra fiktivních firem (CEFIF) je koordinovat činnost sítě fiktivních firem v České republice, poskytovat podporu a poradenství žákům a učitelům působícím ve fiktivních firmách. CEFIF simuluje činnost obchodního rejstříku, živnostenského úřadu, centrální a komerční banky, správy sociálního zabezpečení, zdravotní, komerční pojišťovny a fiktivní banky, a to prostřednictvím on-line CEFIF Portálu. K 31. 12. 2016 jsme evidovali 239 aktivních fiktivních firem na 87 školách. Nejčastěji je zastoupen obor vzdělání 63-41-M/02 Obchodní akademie. V roce 2016 pracovníci CEFIF připravili tři semináře pro učitele, včetně jednoho akreditovaného. Další dva semináře se uskutečnily v rámci regionálních veletrhů. NÚV dále prostřednictvím CEFIF navštívil celkem 16 žákovských veletrhů. Všechny veletrhy NÚV podporuje finančně. Učitelé si v CEFIF vyžádali v tomto roce devatenáct osobních konzultací. Rok 2016 byl prvním rokem, kdy byl CEFIF řádným členem EUROPEN/PEN International.

Výchova k podnikavosti

Podnikavost je chápána jako klíčová kompetence pro celoživotní učení a takto je uchopena i v rámcových vzdělávacích programech na úrovni primárního i sekundárního vzdělávání. Výchova k podnikavosti zahrnuje především rozvoj kompetencí podporujících podnikavost, iniciativu a kreativitu. Podle závěrů Evropské komise definovaných v strategii Evropa 2020 musí mít do konce roku 2020 každý žák počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s výchovou k podnikavosti. V roce 2016 NÚV uspořádal workshop na téma výstupy projektů OP VK (výzva č. 54). Seminář se zaměřil na možnosti, jak využít to, co vzniklo ve třech desítkách projektů na podporu výchovy k podnikavosti, ve výuce na středních školách. Workshopu se zúčastnili řešitelé projektů, ale i další zájemci, včetně zástupce projektu P-KAP, který na výstupy naváže při formování intervence výchova k podnikavosti v rámci projektu P-KAP. Část účastníků workshopu se nadále bude podílet na spolupráci s projektem P-KAP v rámci intervence výchova k podnikavosti. Na konci roku 2016 byl zveřejněn překlad evropského rámce podnikatelských dovedností.

Písemná a elektronická komunikace na středních školách

NÚV je metodickým pracovištěm pro výuku předmětu písemná a elektronická komunikace na středních školách. Na jaře roku 2016 byly obnoveny státní zkoušky z grafických disciplín, tj. psaní na klávesnici, zpracování textu na počítači, těsnopis a stenotypistika. Spuštění obnovených zkoušek předcházela tvorba nutných dokumentů a obnova sítě zkušebních komisí v jednotlivých krajích a jejich proškolení. Po pětileté přestávce, kdy byly zkoušky z legislativních důvodů přerušeny, mají nyní žáci směřující do profesí, v nichž využijí precizní znalost administrativních činností, možnost získat náskok na trhu práce. V případě soudních nebo parlamentních zapisovatelů je příslušná zkouška dokonce vyžadována (komorní těsnopis). Zkoušky probíhají v jarním (duben až červen) a zimním (listopad až únor) zkušebním období a zájemci se mohou hlásit jak individuálně, tak (v případě středoškolských studentů) prostřednictvím škol. V jarním a zimním období do konce prosince 2016 vykonalo státní zkoušku celkem 1 054 uchazečů z psaní na klávesnici, 15 uchazečů se zvýšenou rychlostí, 1 uchazeč z komorního těsnopisu a 325 uchazečů ze zpracování textu na počítači.

Referát STÚ podporuje organizování soutěží a nabízí školám pomoc při jejich uskutečnění. Žáci si při soutěžích totiž mohou nejen poměřit své dovednosti a schopnosti se žáky jiných škol či krajů, ale mohou také získat a předávat nové zkušenosti. Také v roce 2016 se NÚV zapojil do organizování a vyhodnocování celé řady soutěží. Jednalo se především o mistrovství republiky v grafických disciplínách pro studenty středních škol, pořádané vždy na jaře (krajské a celorepublikové kolo). NÚV se ale podílel také na soutěžích Krupkorektura na Obchodní akademii Krupkovo náměstí, Vánoční turnaj na Obchodní akademii Dušní nebo mistrovství ČR praktiků ve zpracování textů pořádaném sdružením Interinfo ČR v Litvli. Ve spolupráci s Gymnáziem a SOŠ pro zrakově postižené v Praze

obnoveny státní zkoušky
z grafických disciplín

žákovské soutěže

5 zorganizoval NÚV již 10. ročník tradiční soutěže pro žáky se zrakovým postižením v opise textu na počítači. Svého druhu jedinečná soutěž dává zrakově postiženým žákům základních a středních škol možnost ukázat, že jsou schopni i přes svůj hendikep dosáhnout vynikajících výsledků.

Pro školní výuku nabízí NÚV prostřednictvím časopisu Rozhledy metodicky zpracované české i cizojazyčné texty určené k procvičování písařské dovednosti, a to jednak pro začátečníky, jednak pro pokročilé, a také pravopisná cvičení a zadání písemností. Pro soutěže v grafických disciplínách poskytuje soutěžní zadání disciplín wordprocessing a korektura textu. V nabídce STÚ byly pro rok 2016 zahrnuty dva běhy semináře pro učitele písemné a elektronické komunikace se zaměřením na přípravu žáků pro úspěšné složení státních zkoušek, série seminářů pro administrativní pracovníky MPSV na téma písemné a elektronické komunikace dle normy ČSN 01 6910 a série seminářů obdobného zaměření pro interní pracovníky NÚV.

jubilejní 10. ročník soutěže pro žáky se zrakovým postižením

časopis Rozhledy

Expertní posudky učebnic

Oborová didaktika NÚV vypracovávají expertní posudky k učebnicím a učebním textům za účelem udělení/prodloužení schvalovací doložky MŠMT. V průběhu roku 2016 bylo zpracováno celkem 69 posudků učebnic a učebních textů pro všeobecné vzdělávání.

Konference How to teach Shakespeare

Společně s The British Council a AMATE – Asociací metodiků cizích jazyků uspořádal NÚV 11. března 2016 celostátní konferenci How to Teach Shakespeare. Konference se konala při příležitosti 400. výročí úmrtí Williama Shakespeara a byla zaměřena na zařazení jeho děl do výuky anglického jazyka. Stěžejní přednášku přednesl prof. PhDr. Martin Hilský, CSc. Navazující prezentace a workshopy měly praktický charakter a byly zaměřeny na aktivity a tipy pro výuku.

Martin Hilský na konferenci How to teach Shakespeare

Mezinárodní seminář k podpoře mnohojazyčných tříd

Národní ústav pro vzdělávání a Národní institut pro další vzdělávání pod záštitou Evropského střediska pro moderní jazyky při Radě Evropy pořádal ve dnech 14.–15. dubna 2016 mezinárodní seminář k tématu mnohojazyčnosti a jazyků ve škole, který byl veden zahraničními odborníky. Dvoudenní seminář byl určen pro základní školy a nižší stupeň víceletých gymnázií, které se zajímají o roli jazyků ve škole, přínos mnohojazyčného prostředí a roli vyučovacího jazyka ve výuce. Pro rok 2017 je připravován navazující seminář.

vzdělávání v jazykově a kulturně různorodých třídách

Metodická podpora pro přípravu 700. výročí narození Karla IV.

V roce 2016 uplynulo 700 let od narození Karla IV. Metodická podpora pro výuku dějepisu, výchovy k občanství a dalších vybraných vzdělávacích oborů se proto s ohledem na toto významné jubileum soustředila na informování, výběr zdrojů a také na odborné diskuse. Sledovala a prezentovala se celková reflexe období evropských a českých politických, hospodářských a kulturních dějin v etapě spjaté s osobností Karla IV. napříč vzdělávacími obory základního a středního vzdělávání jako humanitní a kulturní odkaz pro současnost. Smyslem jmenovaných aktivit bylo soustředění, vytřídění a využití dostupné odborné i populární literatury a dalších informačních zdrojů k tématu pro školní praxi ve vybraných vzdělávacích oborech a také nabídka možné koordinace a spolupráce vyučujících s kulturními a vzdělávacími institucemi zainteresovanými na uvedeném výročí. Výstupy k úkolu jsou organizovány na Metodickém portálu RVP.CZ a jsou dostupné ve výběrovém katalogu zdrojů: i ve speciálním digifoliu nazvaném Metodické materiály k výuce ke Karlu IV. V kalendářním roce 2016 bylo na podporu jmenovaného úkolu zpracováno celkem pět příkladů dobré praxe pro přímou podporu výuky dějepisu k tématu. Závěrečný odborný příspěvek pod názvem Velké jubileum Karla IV.: bilance a výhledy zpracoval odborník prof. PhDr. Petr Čornej, DrSc. Shrnuje a hodnotí v něm výběr hlavních aktivit v kulturní a školské oblasti, které se uskutečnily v České republice k uvedenému výročí.

nejlepší zdroje pro školní praxi

Týden uměleckého vzdělávání a amatérské tvorby

NÚV byl spolu s Akademií múzických umění partnerem již čtvrtého ročníku Týdne uměleckého vzdělávání a amatérské tvorby, který se konal ve dnech 21.–29. května 2016. Koordinátorem celonárodní kampaně bylo Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS). Během květnového týdne se v celé České republice uskutečnilo téměř na 250 akcí.

NÚV se jako partner v roce 2015 zaměřil na podporu myšlenek týdne uměleckého vzdělávání zejména prostřednictvím propagace na Metodickém portálu RVP.CZ a webu NÚV a dále na různých akcích (například na konferenci Muzeum a škola, která se konala v březnu 2015 ve Zlíně přímo ve spolupráci s NÚV) a prostřednictvím členů odborné skupiny pro oblast Umění a kultura.

Celostátní přehlídka výtvarných prací dětí a mládeže – Atakující obrazy

15. celostátní přehlídka výtvarných prací dětí a mládeže s názvem „Atakující obrazy“ se konala od 14. do 31. října 2016 v autentických industriálních prostorách baťovského areálu v 74. budově ve Zlíně. Přehlídku z pověření a za finanční podpory Ministerstva kultury a pod záštitou ministra kultury Daniela Hermana pořádal NIPOS, útvar ARTAMA, ve spolupráci se statutárním městem Zlínem, Kovárnou VIVA a.s., Národním ústavem pro vzdělávání, Národním institutem pro vzdělávání, Muzeem jihovýchodní Moravy ve Zlíně a Krajskou galerií výtvarného umění ve Zlíně. Na přehlídce bylo vystaveno 75 výtvarných projektů všech věkových kategorií do 19 let ze 48 školních a mimoškolních zařízení z celé České republiky. Letošní přehlídka svým tématem reagovala na nejnovější trendy vizuální kultury s přihlédnutím k měnící se povaze obrazů i jejich mediálního působení.

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ – PODPORA PROCESŮ UZNÁVÁNÍ VÝSLEDKŮ UČENÍ

Další vzdělávání, je-li kvalitní a široce dostupné, výrazně přispívá k lepšímu postavení člověka na trhu práce, podporuje jeho osobnostní rozvoj, a tedy sociální inkluzi a konkurenceschopnost ekonomiky obecně. Je zřejmé, že vytvářet nové příležitosti pro vzdělávání je potřebné v jakékoli etapě lidského života. NÚV proto ve své kmenové činnosti – v souladu se Strategii celoživotního učení ČR – dlouhodobě a systematicky rozvíjí vybrané oblasti dalšího vzdělávání. Napomáhá tomu zajišťování trvalé udržitelnosti projektů ESF – UNIV 2 KRAJE Proměna středních škol v centra celoživotního učení, NSK2 Rozvoj a implementace Národní soustavy kvalifikací, projektu KONCEPT a podpora výstupů projektu UNIV 3 Podpora procesů uznávání.

Podpora uplatňování zákona o ověřování a uznávání dalšího vzdělávání

V návaznosti na rozvoj Národní soustavy kvalifikací byly v roce 2016 aktivity NÚV v této oblasti zaměřeny zejména na podporu implementace zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, a vyhlášky č. 176/2009 Sb. a s tím související spolupráci s klíčovými subjekty implementace, tj. autorizujícími orgány, autorizovanými osobami, vzdělavateli, zaměstnavateli a Úřadem práce ČR.

Rozvoj Národní soustavy kvalifikací

Rok 2016 byl prvním rokem, kdy rozvoj Národní soustavy kvalifikací (NSK) neprobíhal s podporou projektového financování. Tato změna s sebou nesla mj. potřebu úprav procesního charakteru, včetně ukotvení způsobu zapojení zaměstnavatelů, a to na úrovni zákona č. 179/2006 Sb. Ač byla novela zákona odložena, podařilo se jednáními MŠMT, reprezentantů zaměstnavatelů a NÚV vydefinovat platformu, na níž bude spolupráce zaměstnavatelů probíhat po celou dobu zajištění udržitelnosti výstupů projektu NSK2, tedy do konce roku 2020. V souladu s plánem bylo po projednání s MŠMT a s autorizujícími orgány v pracovních skupinách sektorových rad vytvořeno 57 nových a revidováno 254 profesních kvalifikací. Byla schválena a zveřejněna 43., 44. a 45. sada standardů profesních kvalifikací, připravovala se 46. sada. Aktuálně je v soustavě 1 100 profesních kvalifikací. Provoz helpline pro podporu jednotlivých cílových skupin a zúčastněných stran Národní soustavy kvalifikací je zajištěn, poradenství odpovídá potřebám klientů a probíhá v souladu s nastavenými procesy. Využívána je rovněž i dle cílových skupin strukturovaná e-learningová podpora, zpřístupněná na adrese podpora.narodnikvalifikace.cz.

Nedílnou součástí aktivit vyplývajících ze zákona je správa Národní soustavy kvalifikací, spočívající zejména v průběžné aktualizaci údajů v informačním systému NSK. Na adrese <http://www.narodnikvalifikace.cz> se zveřejňují schválené standardy profesních kvalifikací a poskytují relevantní informace jak široké, tak odborné veřejnosti včetně autorizovaných osob a zaměstnavatelů. Provoz Informačního systému pro kvalifikace a autorizace (ISKA) a systému IS NSK byl pro rok 2016 zajištěn.

Podíl na činnosti tematické pracovní skupiny EK – Profesionální rozvoj lektorů v odborném vzdělávání (TTnet)

Síť TTnet sdružuje od roku 2005 vzdělavatele učitelů odborných předmětů, odborného výcviku a praxe, instruktorů a lektorů dalšího odborného vzdělávání. V roce 2016 se činnost zaměřila na přípravu a organizaci odborné konference, která se pod názvem Podpora polytechnického vzdělávání a podnikavosti ve středoškolském vzdělávání uskutečnila v listopadu. Cílem konference byla výměna odborných stanovisek a názorů k pojetí polytechnického vzdělávání a rozpracování modelu polytechnického vzdělávání na vyšším sekundárním stupni. Záměrem se stala i diskuse k rozvíjení podnikavosti ve vyšším sekundárním vzdělávání. Příspěvky přednášejících byly rovněž zapracovány do sborníku. Konference byla součástí Evropského týdne odborných dovedností.

NÚV jako správce Národní soustavy kvalifikací

konference k podpoře polytechnického vzdělávání a podnikavosti

Podpora rozvoje vzdělávání dospělých osob 50+ SENIOR

Jedním z nejvýraznějších témat kmenové činnosti NÚV v oblasti dalšího vzdělávání (DV) v roce 2016 bylo i tentokrát vzdělávání seniorů, které je dlouhodobě podporováno projektem MŠMT 50+ SENIOR. Projekt se zaměřil především na pracovní již neaktivní seniory. Vlastním obsahem projektu je příprava programů dalšího vzdělávání, a to s využitím mezigeneračního učení. Se zúčastněnými pěti školami byl připraven a stanoven plán spolupráce v přípravě programů dalšího vzdělávání, vytvořeny anotace programů a na základě Metodiky tvorby programů DV byly aplikace dalšího vzdělávání pro seniory připraveny. Realizace programů je již na samotných školách. Obsahově, metodicky a organizačně byl uskutečněn seminář ke vzdělávání seniorů a workshop k pedagogickému projektování. Byla zvolena aktuální témata vzdělávání, a to v rámci zaměření na podporu sociálních kontaktů a uspokojování citů pěstováním citových vazeb – například Prarodiče nejmenších vnoučat (péče o kojence a batolata a podpora jejich rozvoje), Prarodiče předškoláků (způsoby trávení volného času s předškolními dětmi a podílení se na jejich výchově), Prarodiče mladších školáků (způsoby trávení volného času se školními dětmi a podílení se na jejich výchově) nebo Pes v domácnosti, společník a průvodce (péče o psy a jejich základní výcvik). V rámci úkolu bylo také uskutečněno on-line šetření Realizace vzdělávání seniorů středními školami.

směr vzdělávání: pěstování citových vazeb

Podpora práce knihoven jako center celoživotního učení

Pracovníci NÚV poskytují metodickou podporu školám, popřípadě školským zařízením, která směřují do oblasti dalšího vzdělávání s možností využívání NSK. Metodická pomoc byla poskytnuta i knihovnám na národní, krajské a městské úrovni s cílem zmapovat situaci týkající se zavádění dalšího vzdělávání v těchto zařízeních a navázat s nimi spolupráci. Na základě rozhovorů s pracovníky krajských vědeckých knihoven, které působí také jako metodická pracoviště pro oblast vzdělávání ve státních knihovnách nižších organizačních stupňů a zároveň jako pracoviště poskytující další profesní vzdělávání knihovníků, byla zpracována zpráva, která popisuje činnosti knihoven v oblasti dalšího vzdělávání dospělých. Pro knihovny je v rámci tohoto úkolu vytvářena metodická podpora při tvorbě programů dalšího vzdělávání; vybraní pracovníci zúčastněných knihoven absolvovali semináře a konzultace k tvorbě programů dalšího vzdělávání dospělých. Konkrétním výstupem budou čtyři vzorové programy občanského vzdělávání připravované podle metodiky NÚV, které vytvářejí vybrané spolupracující knihovny (Moravská zemská knihovna v Brně, Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem, Městská knihovna Jihlava a Knihovna Kroměřížska v Kroměříži). Byla zvolena témata, která lze realizovat všemi krajskými a městskými knihovnami (mají odpovídající materiální i personální vybavení), témata jsou pro občanské vzdělávání v současnosti zásadní z pohledu zájmu vzdělávací politiky a zároveň žádaná ze strany občanů. Dva programy DV, různě obsahově i metodicky zaměřené, jsou zacíleny na rozvoj digitální gramotnosti, především seniorů – knihovny se jeví jako ty instituce, které by mohly být poskytovateli právě tohoto vzdělávání pro občany v rámci naplňování Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020. Další dva programy dalšího vzdělávání dospělých jsou z oblasti regionální – věnují se problematice rozvíjení historického povědomí v regionálních souvislostech.

role knihoven v oblasti dalšího vzdělávání dospělých

čtyři vzorové programy občanského vzdělávání podle metodiky NÚV

Příprava na získání autorizace a příprava konkrétního zadání pro zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb.

V rámci podpory činnosti autorizovaných osob v ČR byl vytvořen program dalšího vzdělávání s názvem Příprava činnosti autorizované osoby. Je určen všem, kteří mají zájem stát se autorizovanou osobou podle zákona č. 179/2006 Sb. Program DV seznamuje účastníky se zákonem č. 179/2006 Sb. a vyhláškou č. 208/2007 Sb. a jejich využitím při činnosti autorizované osoby. Součástí programu DV je také příprava na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých, popř. příprava na tvorbu konkrétního zadání pro zkoušku podle uvedeného zákona.

příprava činnosti autorizované osoby

Cíle programu směřují k tomu, aby účastníci získali odborné kompetence potřebné k úspěšnému působení v roli autorizované osoby, popř. autorizovaného zástupce.

Program je složen z modulů:

- Povinný modul I Aplikace zákona č. 179/2006 Sb. a vyhlášky č. 208/2007 Sb.
- Povinný modul II Zkouška podle zákona č. 179/2006 Sb. a vyhlášky č. 208/2007 Sb.
- Volitelný modul III Příprava konkrétního zadání

Absolvováním prvních dvou povinných modulů splní účastník povinnost stanovenou ve standardech Národní soustavy kvalifikací (NSK) v části Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby. Modul III je modulem volitelným, prohlubuje a rozšiřuje kompetence účastníků potřebné k zajištění kvalitního průběhu zkoušky. Moduly je možné kombinovat podle zájmu účastníků. Program DV Příprava činnosti autorizované osoby byl pilotně ověřen, připomínky pilotující skupiny byly zapracovány a program je připraven k nabídce veřejnosti,

Vyhodnocení pilotního ověřování zkoušky

V průběhu plnění IPn UNIV 3 (realizace 2012–2015), který byl zaměřen na uznávání výsledků předchozího učení v souladu se zákonem č. 179/2006 Sb., byla o procesu uznávání sbírána data, jejichž zpracování nebylo součástí projektu. Vybraná data jsou velmi cenným ukazatelem procesů uznávání, a proto byly zpracovány odpovědi na dotazníky vyplňované při pilotním ověřování profesních kvalifikací v rámci projektu UNIV 3 realizovaných mj. účastníky zkoušky (před zkouškou a po ní), průvodci, hodnotiteli a sociálními partnery (zaměstnavateli). Zároveň byla zpracována a vyhodnocena vybraná data obsažená v dokumentaci projektu UNIV 3 k pilotnímu ověřování, například údaje o hodinových dotacích programů DV připravujících účastníky ke zkoušce v porovnání s minimálními hodinovými dotacemi stanovenými MŠMT a údaje o nejvyšším dosaženém vzdělání účastníků zkoušek v porovnání s kvalifikační úrovní profesních kvalifikací, o jejichž získání zkouškou usilovali. Vybraná témata projektu UNIV 3 byla statisticky zpracována a vyhodnocena k využití veřejnosti a uveřejněna na www.nuv.cz a www.univ.cz.

Mistrovská zkouška

Mistrovská zkouška má umožnit řemeslníkům ovládajícím nadstandardní řemeslné mistrovství získat na to celostátně uznávaný doklad a současně umožnit zákazníkům vybrat si odborníka, který mu bude schopen garantovat nejvyšší kvalitu řemeslné práce. Obecným cílem zavedení zkoušky je pak zvýšit celkovou úroveň kvality řemeslné práce a pozvednout prestiž řemesel ve společenském vnímání.

Návrh koncepce zavedení mistrovské zkoušky v ČR schválilo MŠMT v roce 2015. NÚV je pověřen přípravou systému mistrovské zkoušky jako jednoho z pilířů dalšího vzdělávání. V roce 2016 NÚV navázal úzkou spoluprací v této oblasti se zaměstnavateli.

VZDĚLÁVÁNÍ A TRH PRÁCE

Oblast Analýzy trhu práce a vzdělávání je zaměřena především na zpracovávání datových analýz a šetření, která poskytují informace o přechodu a uplatnění absolventů na trhu práce. Jako informační zdroje slouží jednak vlastní šetření, v tomto roce se vychází z dat získaných jak od žáků těsně před ukončením vzdělávání, tak absolventů po šesti letech od ukončení, převážně se však zpracovávají data pocházející z jiných zdrojů (školské statistiky, evidence nezaměstnaných, výběrové šetření pracovních sil apod.).

Výsledky analýz a šetření představují zdroj informací a velmi potřebnou zpětnou vazbu pro počáteční i další vzdělávání; slouží jednak pro datovou základnu integrovaného informačního systému dostupného na www.infoabsolvent.cz, jednak jako podklad pro strategické rozhodování pracovníků decizní sféry při realizaci priorit MŠMT v oblasti vzdělávání (data based policy). Pro plánování dlouhodobých či krátkodobých strategických rozhodnutí v oblasti vzdělávání je nutné mít aktuální (i dlouhodobé) poznatky o vývoji vzdělanosti a oborové struktury žáků, postavení mladých lidí na trhu práce, o nezaměstnanosti absolventů škol či jejich přechodu a uplatnění na trhu práce či ve vybraných odvětvích, a to i z pohledu shody jejich vzdělání a vykonávaného zaměstnání.

Odborné a oborové skupiny

Vytváření příležitostí pro zapojování sociálních partnerů do vývoje kvalifikačního systému, do ovlivňování cílů i obsahu vzdělávání a do ověřování výsledků učení či zkoušek patří mezi významné oblasti naplňování odpovědnosti NÚV.

V roce 2016 byly příležitosti pro zapojování sociálních partnerů do vývoje kvalifikačního systému, do ovlivňování cílů i obsahu vzdělávání a do ověřování výsledků učení či zkoušek v NÚV vytvářeny nejen v řešených projektech, ale i s pomocí osvědčené platformy odborných a oborových skupin. Rámcový plán pro dvacet pět odborných a stejný počet oborových skupin byl ve spolupráci s několika desítkami pracovníků ústavu vytvořen na začátku roku. Vstupní verze plánu byla pak v následujících měsících opakovaně upřesňována, zejména ve vazbě na úkoly spojené s vývojem vzdělávacích programů. Oborové skupiny pokračovaly v plnění úkolů souvisejících s implementací opatření projektu Pospolu, s posuzováním obsahu závěrečných zkoušek v oborech vzdělání s výučním listem a s rozvojem a s využíváním Národní soustavy kvalifikací. Nově byl rozpracován průřezový úkol zaměřený na šíření informací o uplatňování Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané. Důležitou průřezovou aktivitou, která se dotkla většiny skupin, byla příprava a uskutečnění odborných seminářů a pracovních jednání. V odborných skupinách se tak stalo, na základě individuálních plánů aktivit, zpravidla v podzimním období. Výjimkou byly skupiny s těžištěm aktivit v prvním pololetí roku. Příkladem je Odborná skupina pro podporu vzdělávání k udržitelnému rozvoji, u níž byly hlavní aktivity vázány na projekt ENERSOL 2016. Krajské, celostátní i mezinárodní konference tohoto projektu proběhly s aktivní účastí pracovníků NÚV již v únoru, březnu a dubnu. V případě oborových skupin byla plenární jednání opět připravována centrálně, jako společný úkol. Souvisí to s tím, že ačkoliv se v síti oborových skupin většinou komunikuje elektronicky, je užitečné se alespoň jednou v roce sejít na pracovním jednání, vidět se, diskutovat a upozorňovat na problémy. Pro zajištění programu proto byla v září rozpracována sada osmi výběrových programových bloků, podporujících splnění hlavního cíle podzimní vlny plenárních jednání – přispět k rozvoji informovanosti externích spolupracovníků. Jednání akcentovala i vnitrostátní souvislosti Evropského týdne odborných dovedností 2016. Bližší informace byly zpracovány ve zvláštním vydání Zpravodaje OS. Při sledování vývoje zavádění evropských nástrojů byly přeloženy vybrané materiály Evropské komise. České verze se pak uplatnily při komunikaci témat diskutovaných v EU, zejména v souvislosti s hledáním možností zapojení sociálních partnerů (zaměstnavatelů) do vývoje systémů kvalifikací a odborného vzdělávání. Evropskou dimenzi přiblížilo i vydání Zpravodaje OS zaměřené na cíle, obsah a zajištění „Nové komplexní agendy dovedností pro Evropu“. Osvědčilo se využívání mechanismu průběžné aktualizace části webu NÚV věnované odborným a oborovým skupinám. K vystavení na internetových stránkách byly připraveny pracovní texty zpracované s ohledem na to, že skupiny svými aktivitami podporují zavádění Evropského rámce kvalifikací a Evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání.

pro komunikaci slouží
50 skupin

nový průřezový úkol: nadání

podklady pro jednání
zpracovány centrálně

New Skills Agenda

Udržitelnost IPn POSPOLU – Podpora spolupráce škol se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi

Projekt probíhal v letech 2012–2015 s cílem zejména podpořit spolupráci mezi školami a sociálními partnery vytvořením výstupů pro školy a zaměstnavatele, které byly zveřejněny na modulu [POSPOLU.RVP.CZ](#). Projekt připravil vedle těchto materiálů také návrhy koncepčních změn a systémových návrhů pro MŠMT, které se zaměřují na prohloubení spolupráce a zkvalitnění odborné přípravy žáků. Projekt POSPOLU nemá povinnou udržitelnost, ale vzhledem k závažnosti tématu a nastoupené cestě podpory spolupráce škol a firem byly v roce 2016 uskutečněny vybrané aktivity soustředěné na podporu v oblasti přenosu a sdílení informací a propagaci projektových výstupů.

Pracovníci NÚV se podíleli na přípravě obsahu červnového odborného semináře k problematice ECVET, který se konal ve spolupráci s Domem zahraniční spolupráce (DZS) a MŠMT s cílem reflektovat přínos pilotovaných aktivit v národní mobilitě žáků při praktickém vyučování s prvky ECVET. Na tomto kulatém stole byla prezentována zkušenost škol zapojených do projektu Pospolu a také metodika, která byla v souvislosti s ověřováním prvků ECVET vytvořena. Dne 9. 12. 2016 byl rovněž u příležitosti Evropského týdne odborných dovedností uspořádán Koordináčním centrem pro ECVET při NÚV kulatý stůl, u něhož se sešli odborníci se zájmem o ECVET a odborné vzdělávání. Zastoupeno bylo ministerstvo školství, DZS, NÚV, Úřad práce ČR, střední školy, ale i krajské úřady, školské asociace a také zaměstnavatelské svazy. U kulatého stolu zasedl i do projektu Pospolu zapojený zástupce SŠ (SŠ obchodu a služeb České Budějovice) a jeden ze zaměstnavatelů, který již tvorbu jednotek výsledků učení ve spolupráci se střední školou vyzkoušel a své zkušenosti s využíváním prvků ECVET při zkvalitňování odborných praxí prezentoval. Ve spolupráci s MŠMT se konalo Výroční setkání POSPOLU aneb spolupráce středních škol a zaměstnavatelů – sdílení zkušeností. Setkání se zúčastnili zástupci partnerství zapojených škol a podniků, ale také zástupci různých zaměstnavatelských uskupení, zástupci některých krajů a škol, kteří v projektu zapojeni nebyli.

Byl aktualizován materiál Průvodce pro spolupráci škol a firem a zveřejněn na Metodickém portálu [RVP.CZ](#). Tento materiál byl také přeložen do angličtiny, protože řada firem má zahraniční management. Pracovníci NÚV rovněž zodpověděli i některé dotazy firem týkající se možnosti zapojení do spolupráce s odbornými středními školami a poskytli jim podpůrné materiály vytvořené pro tyto účely v projektu Pospolu. Řada škol využívá i pro svou zahraniční mobilitu jednotky výsledků učení, které vznikly v projektu Pospolu. Proběhla propagace a spolupráce na soutěži maturitních prací žáků se zaměstnavateli v IT oborech STUDNET. Přenos informací podpořila i dvě vydaná čísla Newsletteru Pospolu. Průběžně se řešila informační podpora lektorů instruktorů, kteří prošli školením. Aktualizoval se učební text pro tento kurz a jeden kurz po lektory instruktorů se také v polovině dubna uskutečnil. Na těchto seminářích byli účastníci informováni i o Doporučení k uzavírání smluv mezi školou a firmami a významem partnerství škol a podniků, ale také o důležitosti role, kterou instruktor ve firmě směřem k výchovně vzdělávacímu procesu žáků zastává. Na podzim proběhl sběr podkladů od pilotních škol a zaměstnavatelů o tom, jak udržují osvědčené principy spolupráce škol a firem ve své praxi. Koncem listopadu bylo na MŠMT zorganizováno setkání pilotujících škol a dalších zájemců, byly prezentovány výsledky výroční zprávy z prvního roku po ukončení projektu a další vybrané příklady dobré praxe zástupci různých organizací. Účast na setkání byla nabídnuta i zastřešujícím a zaměstnavatelským svazům a byla samozřejmě podpořena účastí zástupců MŠMT. Výše uvedené aktivity přispěly k upevnění dobrého jména, které si projekt v oblasti spolupráce škol a firem za dobu své realizace vybudoval.

Pospolu i po skončení projektu

Evropský týden odborných dovedností

zkušenosti s využíváním prvků ECVET

Průvodce pro spolupráci škol a firem

instruktor středobodem vzdělávacího procesu

Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků ve středním a vyšším vzdělávání a postavení mladých lidí na trhu práce

Každoročně je zpracována publikace Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v Evropské unii. Poskytuje podrobné informace o dlouhodobém vývoji počtů a podílů žáků v jednotlivých kategoriích vzdělání,

vývoj počtů a podílů žáků
v jednotlivých kategoriích
vzdělání

včetně údajů o situaci v jednotlivých krajích. Je uveden i přehled o vývoji počtu žáků a jejich podílech v jednotlivých skupinách oborů středního a vyššího odborného vzdělání založený na počtech žáků nově přijímaných do 1. ročníků. Získané poznatky jsou rovněž zpracovány do podoby statických a dynamických stránek a začleněny do Informačního systému o uplatnění absolventů škol na trhu práce ISA+ na www.infoabsolvent.cz. Vydaná publikace byla rozeslána pracovníkům MŠMT, představitelům sociálních partnerů, krajským úřadům, MPSV, ÚP, pedagogickým knihovnám a zpřístupněna na internetu pro školy, žáky a jejich rodiče i další zájemce.

Absolventi škol – struktura, přechod a uplatnění ve vybraných odvětvích

V návaznosti na aktivity z předchozích let jsou postupně zpracovávány informační materiály o žácích a absolventech, jejich uplatnění a o situaci na trhu práce k velkým odvětvím hospodářství (Strojírenství, Elektrotechnika, Stavebnictví, Doprava a spoje, Zemědělství, Zdravotnictví, Gastronomie, Obchod, Služby, Pedagogika, učitelství a sociální péče). Tyto materiály jsou unikátní tím, že pro daná odvětví sdružují na jednom místě informace zpracované v NÚV v rámci řady různých šetření a analýz. Jedná se o údaje o vývoji počtu absolventů škol, o jejich připravenosti a úspěšnosti při přechodu do pracovního života i o potřebách a požadavcích zaměstnavatelů a trhu práce. V tomto roce byly zpracovány datové podklady a textové hodnocení pro Ekonomické činnosti a Právní a veřejnosprávní činnosti. Materiály slouží všem, kdo se podílejí na rozvoji a směřování odborného vzdělávání, především sektorovým radám, představitelům sociálních partnerů, krajským úřadům, úřadům práce, MŠMT a dalším zainteresovaným subjektům.

Analýzy situace v nezaměstnanosti čerstvých absolventů škol

Na základě dat o nezaměstnaných absolventech od MPSV, dat o počtech absolventů škol od MŠMT byly připraveny podrobné informace pro www.infoabsolvent.cz o vývoji nezaměstnanosti absolventů škol, které zahrnují počty a míry nezaměstnaných absolventů středních a vyšších odborných škol podle kategorií vzdělání a podrobnou analýzu hodnot míry nezaměstnanosti absolventů škol jednotlivých skupin oborů v rámci kategorií vzdělání i jednotlivých oborů vzdělání. Velice významné jsou i analýzy struktury nezaměstnaných absolventů z hlediska profesní skladby. Tyto informace jsou důležité i pro informování žáků ZŠ pro volbu jejich vzdělávací dráhy, a tedy i budoucí profese.

Analýza přechodu a uplatnění absolventů středních odborných škol na trhu práce – vybrané skupiny oborů – I. etapa

V roce 2016 byly v NÚV zpracovány podrobné analýzy ze šetření žáků posledních ročníků středních odborných škol (sběr dat 2015), které se zaměřily na kariérovou volbu žáků, spokojenost žáků se zvoleným oborem, s úrovní získaného vzdělání i jednotlivými kompetencemi a dále i na další pracovní a studijní záměry budoucích absolventů, včetně jejich zájmu pracovat v absolvovaném oboru. Na základě těchto analýz byla vydána publikace Přechod absolventů středních škol na trh práce – I. etapa. Srovnání vybraných skupin učebních a maturitních oborů, která se zaměřila na zmapování rozdílů mezi vybranými skupinami učebních i maturitních oborů, včetně identifikace specifických „slabých a silných“ stránek přípravy z pohledu žáků, a dále publikace Přechod absolventů středních škol na trh práce – I. etapa. Profily vybraných skupin učebních a maturitních oborů. Tato publikace shrnuje údaje získané za jednotlivé skupiny oborů a poskytuje tak komplexní a průřezovou informaci o vybraných skupinách jak učebních, tak i maturitních oborů.

jak jsou spokojeni žáci
posledních ročníků středních
odborných škol?

Přechod absolventů středních odborných škol do praxe a jejich uplatnění – III. etapa (6 let od ukončení studia na střední škole)

V rámci šetření byli osloveni absolventi středních odborných škol, kteří ukončili studium před 6 lety (tehdy vstupovali na trh práce v období nástupu ekonomické krize) a mají tedy s uplatněním na trhu práce zkušenosti. Na základě analýzy získaných dat byly zjišťovány formy jejich přechodu na trh práce, jejich vzdělávací a profesní trajektorie a hodnocení jejich úspěšnosti. Absolventi byli rovněž dotazováni na hodnocení perspektivy vystudovaného oboru a zkušenosti s využitelností získaných znalostí a kompetencí a jejich případný deficit ve vztahu k požadavkům zaměstnavatelů a způsoby zvyšování a doplňování kvalifikace. Zkušenosti absolventů s přechodem na trh práce i do terciárního vzdělávání a problémy, které absolventi v jednotlivých klíčových bodech své vzdělávací a profesní dráhy museli řešit, byly zachyceny v publikaci Přechod absolventů středních škol na trh práce – III. etapa.

Analýza volných pracovních míst evidovaných Úřadem práce ČR se zaměřením na nabídku volných pracovních míst pro absolventy škol

Analýza vychází jednak z dat, která jsou k dispozici na integrovaném portálu MPSV, jednak z dat výběrového šetření pracovních sil ČSÚ. Hlavní částí studie je hodnocení střednědobého vývoje volných pracovních míst z hlediska profese (hlavní třídy CZ-IS-CO), požadovaného vzdělání a odvětví ekonomické činnosti. Analýza struktury volných pracovních míst je porovnávána se strukturou absolventů a strukturou zaměstnaných do standardních výstupů. Součástí analýzy je také identifikace nejžádanějších profesí v nabídce volných pracovních míst evidovaných ÚP. Pozornost je dále soustředěna na možnosti uplatnění absolventů škol a mladistvých, kde je monitorována struktura volných pracovních míst vhodných pro absolventy podle profese, oboru zaměstnání a druhu pracovního úvazku. Významné jsou i přílohy s vývojem v jednotlivých krajích. Na základě analýzy byla zpracována, vydána a rozeslána pracovníkům ministerstva a krajských úřadů, zástupcům zaměstnavatelů a dalším sociálním partnerům studie Nabídka volných míst evidovaných Úřadem práce ČR se zaměřením na nabídku pro absolventy škol a mladistvé. Studie obsahuje i grafické výstupy vybraných indikátorů v krajském členění.

analýza identifikuje i nejžádanější profese nabízené ÚP

Analýzy možností využití výsledků projektu PŘEKVAP v oblasti odborného vzdělávání

Predikce potřeb pracovníků provedená v projektu Předvídání kvalifikačních potřeb (PŘEKVAP) vychází jednak z projekce makroekonomických veličin (expanzní poptávka), jednak z potřeby obsazovat pracovní místa, která budou opouštět pracovníci odcházející do důchodu (substituční poptávka). Cílem analýzy bylo výsledky projektu PŘEKVAP porovnat se současnou situací ve vzdělávání, kterou přibližují studie publikované oddělením analýz potřeb trhu práce a vzdělávání zaměřené na strukturu absolventů škol podle kategorií vzdělání i oborů, míru nezaměstnanosti absolventů škol, celkovou profesní strukturu pracovních sil, požadavky zaměstnavatelů a hodnocení možností i zájmu absolventů získat pracovní uplatnění ve vystudovaném oboru a předpokládaném odlivu absolventů do jiných oborů. Výstupem analýz je studie porovnávající výsledky projektu PŘEKVAP se současnou situací ve vzdělávacím systému a prezentující potřebu případných změn. K dispozici je elektronicky v podobě interního materiálu s názvem Příležitosti a výzvy pro odborné vzdělávání. Studie byla využita při přípravě materiálu pro MŠMT Analýza potřeb dalšího vývoje struktury středního vzdělávání, který má být podkladem pro jednání vlády. Dále je jedním z podkladů pro přípravu revize RVP.

Příležitosti a výzvy pro odborné vzdělávání

Podpora využívání Informačního systému o uplatnění absolventů škol na trhu práce ISA+

Informační systém ISA+ na stránkách www.infoabsolvent.cz nabízí pomoc při hledání vzdělávací a profesní dráhy. V roce 2016 zde hloubkovou revizí a úpravami prošlo 285 veřejně přístupných učebních dokumentů vyššího odborného vzdělávání. Nově byly upraveny i anotace těchto vzdělávacích programů. Rozsáhlou každoroční aktualizací představovalo zveřejnění nové vzdělávací nabídky škol. Předcházelo mu dotazníkové šetření na školách SET 2017 a s ohledem na mnoho změn v přijímacím řízení na střední školy (např. zavádění povinných jednotných zkoušek, nové termíny zkoušek) jsme nabídli ve spolupráci s MŠMT on-line konzultační podporu managementu škol, která byla hojně využita.

V bloku „Jak na to“ byly zpracovány články s aktuálním obsahem, novinkami v přijímacím řízení i doporučením, jak postupovat při podání přihlášky ke studiu. Systém ISA+ nabízí podporu jak žákům a žákyním základních škol, tak i dospělým lidem, proto byly články nově zpracovány pro všechny cílové skupiny, včetně poradců.

Informace a přehledy v krajském členění

V rámci informační podpory krajů ČR je každoročně vytvářen aktuální přehled vývoje struktury nově přijatých žáků a absolventů v jednotlivých krajích, dále údajů o struktuře zaměstnanosti a také přehledy o nezaměstnanosti absolventů škol v daných regionech. Všechny tyto informace jsou prezentovány jak pro jednotlivé kraje, tak i ve srovnání všech krajů. Zprávy jsou k dispozici na webu NÚV v části Vzdělávání a trh práce. Prezentované informace mohou pomoci při identifikaci možných rizik spojených s disproporcí mezi kvalifikačními požadavky zaměstnavatelů a trhu práce a skutečnou vzdělanostní strukturou absolventů v krajích. Využívány jsou nejenom krajskými úřady při přípravě výročních zpráv nebo dlouhodobých záměrů, ale také představiteli MŠMT a státní správy a dalšími zájemci o problematiku vzdělávání a uplatnění absolventů na trhu práce. V roce 2016 byly údaje z krajských webových stránek využity rovněž při přípravě regionálně specifických dat pro jednotlivé kraje v rámci projektu P-KAP (Podpora krajského akčního plánování).

DV monitor

Webové stránky dvmonitor.cz prezentují přehlednou formou informace a data o dalším vzdělávání v České republice. Vychází se z dostupných zdrojů statistických dat o dalším vzdělávání, zpracovaných do souboru indikátorů, které poskytují přehled o situaci v oblasti dalšího vzdělávání na národní a regionální úrovni. Vybrané indikátory pak představují také srovnání ČR se zeměmi Evropské unie. Stěžejní činností byly analytické práce vycházející ze dvou obsáhlých databází nabídky neformálního dalšího vzdělávání, získaných z databází EDUCity a EU-DAT. Aktualizovala se také nabídka dalšího neformálního vzdělávání, konkrétně indikátory týkající se kapacity nabízených kurzů podle obsahového zaměření (pro jednotlivé regiony ČR), srovnání struktury nabídky profesních kurzů a struktury volných pracovních míst (pro celou ČR), počtů nabízených kurzů podle obsahového zaměření (pro jednotlivé regiony ČR) a srovnání struktury nabídky dalšího vzdělávání a struktury zaměstnanosti (pro jednotlivé regiony ČR). Při zpracování indikátorů byly využity rovněž informace o volných pracovních místech evidovaných úřady práce (z databáze MPSV) a údaje o zaměstnanosti v členění dle profesní klasifikace ISCO z databáze Výběrového šetření pracovních sil.

Projekt Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy (VIP II – KP) – udržitelnost

Výstupy projektu v jeho pokračování jsou důležité především pro žáky základních a středních škol rozhodující se o své vzdělávací cestě či o možnostech uplatnění na trhu práce (vč. žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků ohrožených předčasným odchodem ze vzdělávání). Systém ISA+ na www.infoabsolvent.cz poskytuje dále informační podporu pro kariérové rozhodování výchovným-kariérovým poradcům a dalším pedagogickým pracovníkům, žákům a jejich rodičům.

regionálně specifická data

informace a data o dalším vzdělávání v ČR

Sekundárně informační systém i jeho výstupy z analytických prací využívají pracovníci státní správy, zaměstnavatelé, odbory a pracovníci úřadů práce a České školní inspekce. Pro uvedené cílové skupiny jsou trvale zajišťovány informace o nezaměstnanosti absolventů o vzdělávací nabídce všech středních a vysokých škol v ČR, o uplatnění absolventů na trhu práce, o jejich úspěšnosti při přijímání do vysokoškolského vzdělání, o požadavcích zaměstnavatelů či možnostech absolventů se zdravotním postižením. Pro žáky i absolventy byly výrazně inovovány informace v sekci Jak na to, kde mohou nalézt rady, jak postupovat při rozhodování o výběru střední školy nebo při potížích ve studiu. Orientaci v oborech vzdělání může žákům zjednodušit obrázkový vstup, ve výběru pomohou videa o jednotlivých oborech vzdělání, dobrou pomůckou k orientaci je i Profitest. Význam webu potvrzuje jeho vysoká návštěvnost – v období říjen až květen dosahuje v průměru 15 000 návštěv týdně, s maximem i 25 000 návštěv v týdnu. Dalším významným zdrojem informací je souhrnná publikace Uplatnění absolventů škol na trhu práce 2015, která shrnuje podstatné výsledky a informace, které jsme získali v roce 2015. Publikace byla vydána v nákladu 4800 ks a rozeslána na 3940 škol (základní s druhým stupněm, SŠ a VOŠ) + 350 sociálních partnerů a MŠMT. Celý rok je zajištěn průběžný provoz systému e-learningového vzdělávání na eKariéra. V rámci udržitelnosti projektu bylo zajištěno lisování CD KAM NA ŠKOLU – Střední školy v ČR a CD KAM NA ŠKOLU – Vyšší odborné školy v ČR pro školní rok 2017/18 a jeho rozesílka na všechny základní školy s výukou druhého stupně a na střední školy s maturitními obory (pro nabídku VOŠ).

rozhodování na základě
ucelených informací

celý rok také běží
e-learningový kurz eKariéra

KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ

Jedním z hlavních posláních NÚV je zajištění podpory poskytování kariérového poradenství v oblasti počátečního a celoživotního vzdělávání. NÚV poskytuje bezplatný informační a poradenský servis zejména žákům škol a jejich rodičům, ale i dospělým a osobám se znevýhodněním, pomáhá jim při výběru vzdělávání a hledání práce v ČR i v zahraničí. Věnuje se metodické podpoře výchovných-kariérových poradců na školách, metodiků prevence a dalších pedagogických pracovníků zabývajících se kariérovým poradenstvím.

Národní poradenské fórum

Národní poradenské fórum je poradním orgánem ministerstev školství a práce. Jeho cílem je meziresortní koordinace aktivit spojených nejen se získáváním odborných kompetencí poskytovatelů kariérového poradenství v rámci počátečního a dalšího vzdělávání, ale především koordinace projektových záměrů realizovaných v oblasti celoživotního poradenství na resortní i meziresortní úrovni. V roce 2016 byla připravena dohoda s Úřadem práce České republiky a Euroguidance o zpracování přehledu o současném strategickém směřování v evropských a vnitrostátních dokumentech týkajících se poradenství. NÚV se podílel i na dalších aktivitách, které podporují spolupráci a sdílení informací v oblasti kariérového poradenství, a to z důvodu získávání aktuálních informací o chodu institucí zabývajících se kariérovým poradenstvím a z důvodu dosažení co největší synergie aktivit různých subjektů poskytujících služby kariérového poradenství.

dohoda mezi ÚP ČR
a Euroguidance

Evropská spolupráce v oblasti celoživotního kariérového poradenství

Zkušenosti a příklady dobré praxe z oblasti kariérového poradenství od ostatních zahraničních institucí získávají odborní pracovníci NÚV prostřednictvím aktivit v rámci evropské platformy pro evropskou spolupráci, respektive v rámci poradní skupiny při Evropské komisi pro celoživotní poradenství. Ta Evropské komisi a dalším zainteresovaným stranám předkládá informace a doporučení pro tvorbu strategií a politik v oblasti celoživotního poradenství a realizaci celoživotního poradenství kariérovými poradci a dalšími aktéry celoživotního poradenství prostřednictvím členství v pracovních skupinách dalších mezinárodních institucí, např. CEDEFOP, IAEVG, ICCDPP. Jde o dlouhodobou spolupráci, která navazuje na aktivity Evropské sítě systémů a politik celoživotního poradenství (ELGPN) a zapojení ústavu do mezinárodní spolupráce, a to již od roku 2005. Informace a výstupy jsou komunikovány v rámci NÚV a dále s českými partnery v rámci Národního poradenského fóra. Neformálně je aktivita naplňována na mezinárodní úrovni komunikací s institucemi, se kterými byla navázána spolupráce v rámci mezinárodních projektů, studijních návštěv atp. Cílem je udržet kontakty aktivní a mít tak otevřený přístup k aktuálním informacím a materiálům ze zahraničí. Ve spolupráci s Euroguidance byl v roce 2016 vyhotoven překlad a odborná korektura publikace Guidelines for Policies and Systems Development of Lifelong Guidance (ELGPN). Byl připraven také přehled dobré praxe zahraničních partnerů pro realizaci integrovaného systému kariérového poradenství. Vyvoláno bylo také několik inspirativních diskusí: k plánované 6. konferenci celoživotního poradenství v Haarlemu, dále k nové publikaci NCGE: Program Recognition Framework: Guidance Counselling: Criteria and Guidelines for Programme Providers. Rozvíjela se také diskuse s partnery o možném podání projektu Erasmus+ Kariérový rozvoj žáků škol s partnery ELGPN (Finsko, Irsko, Slovinsko) a debata ohledně plánovaného dokumentu Komise New Skills Agenda for Europe a další strukturované evropské spolupráci na poli celoživotního poradenství.

kontakty i přístup k aktuálním
zahraničním zdrojům informací

ERYICA – European Youth Information and Counselling Agency

Členství NÚV v mezinárodní organizaci ERYICA znamená především spolupráci na rozvoji informační politiky pro mládež v Evropě, dále šíření informací o zahraničních aktivitách v oblasti informací pro mládež mezi veřejnou správou, pracovníky s mládeží i veřejnost a také zviditelnění informačních služeb pro mládež v ČR a české politiky mládeže na evropské úrovni. Začátkem roku 2016 proběhlo v ERYICA novoroční strategické plánování. Na toto jednání navázala tvorba pracovního programu a stanovení pěti tematických priorit

ERYICA pracuje již 30 let

(Zlepšit školicí aktivity, propagovat mobilitu a e-participaci, přiblížit se k formálnímu vzdělávacímu systému, spolupracovat s africkými informačními pracovníky, obnovit komunikační strategii). V únoru také započaly oslavy 30 let ERYICA a v dubnu se uskutečnilo volební valné shromáždění v Helsinkách, kterého se zúčastnil zástupce NÚV. V březnu byla vydána nová publikace Evropské komise o práci s mládeží Quality Youth Work, obsahující sebehodnotící dotazníky informačních center a hodnotící dotazník standardů kvality. Také byl vydán nový on-line nástroj pro eParticipaci mládeže (OPIN), který usnadňuje organizacím, které se zabývají participací mládeže, jejich vstup do on-line prostředí.

Projekt GOAL – Guidance and Orientation for Adult Learners

poradenská centra v Mostě a v Olomouci

Do mezinárodního projektu GOAL (Guidance and Orientation for Adult Learners), který je realizován v rámci KA 3 Erasmus+, se NÚV zapojil v roce 2015. Projekt řeší celkem osm mezinárodních partnerů, přičemž hlavním koordinátorem je belgický partner – vlámské ministerstvo školství. Projekt se zaměřuje na poskytování kariérového poradenství dospělým bez středního vzdělání, kteří mají především ztížené postavení na trhu práce (nezaměstnaní, osoby ohrožené nezaměstnaností, národnostní menšiny, osoby po výkonu trestu atd.). NÚV v roce 2015 vybudoval model poradenského centra orientovaného právě na tuto cílovou skupinu a ověřil ho v Olomouckém a Ústeckém kraji. Poradenská centra jsou orientována především na poskytování informací a kariérového poradenství, využívají při tom existující centra celoživotního učení. Do konce roku 2016 byly služby kariérového poradenství poskytnuty v Olomouci 46 klientům a v Mostě 54 klientům. Regionální poradenské centrum v Mostě spolupracuje s úřady práce a školami na úrovni regionu (např. úřady práce v Mostě, Litvínově a Chomutově). V Regionálním centru Olomouc spolupracují s partnery především s regionálními úřady práce (Olomouc, Uničov, Litovel, Šternberk). Zároveň pokračuje spolupráce se zástupci středních škol v regionu, jejímž záměrem je navázat kontakt s klienty, kteří předčasně ukončili střední vzdělání.

setkání národních evaluátorů - Haag

V říjnu 2016 se uskutečnilo v Nizozemsku pravidelné setkání všech partnerů zapojených v projektu včetně setkání národních evaluátorů, kde bylo vyhodnoceno dosavadní řešení projektu (výměna zkušeností, poradenské nástroje, zkušenosti z terénu, bariéry, výzvy pro další řešení projektu, finanční a administrativní náležitosti, evaluační nástroje, včetně formulářů pro telefonické dotazování klientů za účelem získání zpětné vazby). Projekt GOAL byl v roce 2016 prezentován na konferenci o vzdělávání dospělých AEDUCA v Olomouci, dále byl prezentován na zasedáních Národního poradenského fóra, výročním zasedání sítě ReferNet a na věcném odboru MŠMT.

Centrum kariérového poradenství

radu vyhledávají rodiče, žáci, poradci i organizace

Během roku 2016 poskytovali pracovníci Centra kariérového poradenství (CKP) svým klientům odborné konzultace jak telefonicky, tak elektronicky, klienti mohli využít elektronický formulář v informačním systému ISA+, mohli se také objednat ke konzultaci a přijít osobně. Klienty CKP byli žáci a jejich rodiče, studující mládež s různými potížemi během studia, ale i výchovní a kariéroví poradci. Dlouhodobě silnou skupinou byli i v tomto roce dospělí zájemci o formální i neformální vzdělávání. Konzultačními tématy se staly otázky rozhodování o vzdělávací dráze, školské legislativy a procesů týkajících se přijímacího řízení, klienti poptávali řešení svých problémů ve škole, hledali možnosti dalšího vzdělávání a osobního rozvoje aj. Zájemci o poradenství byli tradičně žáci a jejich rodiče, poradci a různé organizace. CKP průběžně nabízelo a poskytovalo konzultace k tématu kariérového poradenství výchovným a kariérovým poradcům z mimoškolních pracovišť, vždy podle jejich potřeb. Tématy byly například informace o vývoji kariérového poradenství, školská legislativa, výběr vzdělávání žáků/klientů, orientace ve vzdělávací nabídce, ale často i kvalifikační požadavky pedagogických pracovníků.

Informační systém INFOABSOLVENT (ISA+)

Jedním z výstupů projektu VIP Kariéra II – Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy byla inovace rozsáhlého informačního systému infoabsolvent.cz s aktuální nabídkou vzdělávání středních, vyšších odborných a vysokých škol. Systém svým rozsahem umožňuje hledat i širší souvislosti mezi vzděláváním a pracovním trhem a je právem oceňován jak školami, tak samotnými uživateli – zájemci o vzdělávání a práci.

Informační systém je komfortně vybaven různými vstupy podle potřeb uživatele (např. podle oboru, školy, povolání, filmových ukázek profesí nebo podle blízkého a podobného zaměření pracovních činností). Všechny údaje jsou uspořádány tak, aby každý uživatel získal rychlou a kompletní odpověď na své potřeby; informuje nejen o možnostech v denním studiu, ale i v jiných formách studia, například v dálkovém či večerním.

Obory vzdělání a vzdělávací programy jsou podrobně popsány, včetně rozlišení jednotlivých zaměření ve školních vzdělávacích programech, podmínek přijímacího řízení a dalších doprovodných informací (například výše školného, zájem o obor v minulém školním roce, možnost studia oboru pro žáky s různými typy zdravotního postižení). Součástí informační podpory je přehled o možnostech pracovního uplatnění po skončení studia daného oboru, přehled o současné situaci absolventů škol na trhu práce i potřeby zaměstnavatelů. Žákům základních škol může pomoci vidět pracovní činnosti různých povolání ve filmových ukázkách. Mohou si také upřesnit své zájmy a cíle v orientačním testu Profitest, který je podpoří v době rozhodování o vlastní vzdělávací dráze.

Ve druhé polovině roku, již v režimu udržitelnosti projektu VIP Kariéra II, byla jako každý rok aktualizována databáze systému Infoabsolvent.cz se vzdělávací nabídkou středních, vyšších odborných a vysokých škol pro školní rok 2016/2017. Současně byly aktualizovány i články v sekci Absolventi a trh práce, které uživatelům systému přinášejí nové informace o situaci na pracovním trhu, a v sekci Jak na to, s údaji o přijímacím řízení pro 1. ročníky nového školního roku a doplňujícími radami a doporučeními pro proces výběru vzdělávání.

Řešitelský tým informačního systému dosáhl svých cílů, aby se ISA+ stala komfortním poradenským nástrojem a zdrojem spolehlivých a komplexních informací. To potvrzuje i každoročně se zvyšující návštěvnost systému. V posledních třech letech v období ledna, kdy je největší zájem o informace o vzdělávací nabídce, protože tehdy si nejvíce uchazečů vybírá vhodný obor a školu, přesahuje návštěvnost 20 tisíc návštěv týdně, v ostatních obdobích se pohybuje nad 15 tisíci. Překvapivě vysoký zájem se projeví koncem dubna, kdy se návštěvnost v jednom týdnu blíží 25 tisícům v souvislosti s oznámením výsledků přijímacích řízení na střední školy.

možnost vyhledávat podle oboru, školy nebo filmových ukázek

vybírat lze i podle videoukázky nebo Profitestu

ŠKOLSKÉ A ŠKOLNÍ PORADENSKÉ SLUŽBY, DIAGNOSTICKÉ A INTERVENČNÍ NÁSTROJE

Činnost NÚV se v této oblasti v roce 2016 soustředila na podporu zavádění společného vzdělávání a s tím související změny v systému školních a školských poradenských služeb. K 1. září 2016 bylo zahájeno poskytování poradenských služeb v novém systému podpůrných opatření, kdy bylo třeba seznámit pracovníky s novými metodickými postupy, s úpravami legislativních dokumentů, s vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, s novelou vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a ve školských poradenských zařízeních, která byla novelizována pod číslem 197/2016 Sb. Poradenské služby byly poskytovány dětem, žákům a studentům v celém spektru psychologického a speciálně pedagogického poradenství. Zastoupení byli děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, nadaní i žáci s poruchami chování a s rizikovým chováním.

Metodická podpora školských poradenských zařízení

Školská poradenská zařízení byla intenzivně metodicky podporována v přípravě na legislativní změny vyplývající z § 16 školského zákona a souvisejících prováděcích předpisů, zejména pak v kontextu zavádění formulářů Doporučení a Zprávy z vyšetření. Dále vznikla řada výkladových dokumentů a metodik k práci školských poradenských zařízení pro oblast navrhování podpůrných opatření u jednotlivých skupin zdravotně znevýhodněných, žáků z odlišného kulturního prostředí i žáků (dětí a studentů), kteří žijí v odlišných životních podmínkách, zvláště pak v prostředí zatíženém sociálním znevýhodněním. K zajištění nastavování podpůrných opatření byla zpracována metodická doporučení a výklady pro oblast: INFORMOVANÝ SOUHLAS se závěry vyplývajícími z poskytnutí poradenské služby a s návrhem doporučení pro vzdělávání, ZAŘAZOVÁNÍ ŽÁKŮ DO KATEGORIÍ ZDRAVOTNÍCH ZNEVÝHODNĚNÍ ZA ÚČELEM JEJICH ZAŘAZENÍ DO VZDĚLÁVÁNÍ, Terminologický výklad pojmů, Výklad pro užívání číselníku, METODICKÉ DOPORUČENÍ pro postup při nesouhlasu rodiče, například se zařazením dítěte do speciální školy, třídy, oddělení nebo studijní skupiny, Metodické doporučení k navrhování pomůcek pro nadané a mimořádně nadané žáky (studenty) – výklad, Metodické doporučení s přidělováním PO pro nadané a mimořádně nadané žáky, DOPORUČENÍ školního psychologa / školního speciálního pedagoga, Specifikace odlišných životních podmínek, Informované souhlasy pro školní psychology / školní speciální pedagogy, Asistent pedagoga – metodika ke zřízení asistenta pedagoga, „Co dělat, když“ – aktuální problémy s přidělováním asistenta pedagoga, Stručný přehled změn v systému poradenských služeb ŠPZ, FORMULÁŘ Doporučení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami – wordová verze, Jak doporučovat předměty speciálně pedagogické péče, pedagogickou intervenci, Specifika práce s cizinci, Organizační informace k zařazování žáků – zápis do školy, přípravné třídy, odklady, přijímací zkoušky na střední školy, Metodické informace k práci s PLPP, Interaktivní dokument Doporučení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, audio nahrávka k práci s interaktivním formulářem, metodika k nastavení spolupráce mezi PPP a SPC při práci se společnými klienty atd. Probíhala také intenzivní komunikace se školskými poradenskými zařízeními v podobě porad s řediteli školských poradenských zařízení, metodická setkání s pracovníky ŠPZ, workshopy a programy DVPP. Pracovníci školských poradenských zařízení vytvořili první skupinu lektorů, která přenášela informace o změnách v poskytování školských poradenských služeb do svých regionů. Dále probíhala pracovní jednání se zřizovateli ŠPZ – krajskými úřady, jednání probíhala v těsné spolupráci s MŠMT, se sekci financování a legislativy.

Kvalita školních a školských poradenských služeb

Většina aktivit celé sekce III směřuje ke zkvalitnění a modernizaci systému školních a školských poradenských služeb. Oddělení dokončilo Standardy pro poskytování školských poradenských služeb v částech personálního standardu, procedurálního standardu a diagnostického a materiálního standardu. Tento klíčový dokument pro sjednocení základních parametrů školských poradenských služeb bude ověřován a implementován

nastavování podpůrných opatření: metodická doporučení a výklady

lektori přenášeli informace do regionů

Standardy pro poskytování školských poradenských služeb

